

Opetusministeriö

Undervisningsministeriet

Liikunta

Liikuntatoimi tilastojen valossa

- Perustilastot vuodelta 2002

Opetusministeriön julkaisuja 2004:23

Liikuntatoimi tilastojen valossa

- Perustilastot vuodelta 2002

Opetusministeriön julkaisuja 2004:23

Opetusministeriö • Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto • 2004

Undervisningsministeriet • Kultur, idrotts- och ungdomspolitiska avdelningen • 2004

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

Opetusministeriö
Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto
Meritullinkatu 10, Helsinki
PL 29, 00023 Valtioneuvosto

<http://www.minedu.fi>

<http://www.minedu.fi/julkaisut/liikunta>

Taitto: Teija Metsänperä/Erja Kankala, opetusministeriö
Yliopistopaino, Helsinki, 2004

ISBN 952-442-779-6 (nid.)

ISBN 952-442-780-X (PDF)

ISSN 1458-8110

Opetusministeriön julkaisuja 2004:23

Sisältö

Lukijalle	5
1 Veikkausvoittovarot	6
1.1 Edunsaajien määrärahat veikkausvoittovaroista 1990-2002	7
1.2 Edunsaajien määrärahojen prosenttiosuuksien kehitys veikkausvoittovaroista 1990-2002	7
2 Valtion liikuntamäärärahat	8
2.1 Valtion liikuntamäärärahojen kehitys 1990-2002	9
2.2 Valtion liikuntamäärärahojen indeksikorjattu kehitys 1990-2002	9
2.3 Valtion liikuntamäärärahojen jakautuminen 1995-2002	10
2.4 Valtion liikuntamäärärahojen indeksikorjattu kehitys 1995-2002	10
2.5 Valtion liikuntamäärärahojen jakautuminen vuonna 2002	10
2.6 Antidoping -toimintaan myönnettyt määrärahat 1990-2002	11
2.7 Liikuntaan budjetoidut määrärahat 2003	11
3 Kuntien liikuntatoimi	12
3.1 Valtionapu kuntien liikuntatoimelle 1993-2001	13
3.2 Kuntien liikuntatoimen käyttötalous 2001	13
3.2.1 Kuntien liikuntatoimen käyttötalouden menot vuonna 2001	13
3.2.2 Kuntien liikuntatoimen käyttötalouden tuotot vuonna 2001	14
3.3 Kuntien liikuntatoimen käyttötalouden kustannusten jakautuminen kuntaryhmittäin 1993-2001	14
4 Liikuntapaikat	15
4.1 Liikuntapaikkarakentamiseen myönnettyt avustukset 1994-2002	16
4.2 Liikuntapaikkarakentamiseen myönnettyjen avustusten indeksikorjattu kehitys vuosina 1994-2002	16
4.3 Valtionavustukset liikuntapaikkojen perustamishankkeiden rakennuskustannuksiin vuosina 2001 ja 2002	16
4.4 Liikuntapaikkarakentamista koskevien hakemusten ja myönnettyjen avustusten määrät vuosina 2001 ja 2002	17
5 Valtakunnalliset ja alueelliset liikunnan koulutuskeskukset	18
5.1 Valtakunnalliset liikunnan koulutuskeskukset	19
5.1.1 Käyttökustannusten valtionapu ja kurssipäivät vuosina 1981-1992	
Käyttökustannusten valtionosuus ja opiskelijavuorokaudet vuosina 1993-2002	19
5.1.2 Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijavuorokausien kehitys vuosina 1993-2002	20
5.1.3 Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten investointiavustukset vuosina 1990-2002	20
5.1.4 Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten investointiavustusten indeksikorjattu kehitys vuosina 1990-2002	21
5.1.5 Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten käyttökustannusten vapaan sivistystyön suorite perusteinen valtionosuus sekä opiskelijavuorokaudet vuonna 2002	21
5.2 Alueelliset liikunnan koulutuskeskukset	22
5.2.1 Valtionapu ja kurssipäivät vuosina 1990-1992	22
Valtionosuus ja opiskelijapäivät vuosina 1993-2002	22

5.2.2	<i>Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivien kehitys vuosina 1993-2002</i>	22
5.2.3.	<i>Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten käyttökustannusten suoriteperusteinen valtionosuus sekä opiskelijapäivät vuonna 2002</i>	23
5.2.4	<i>Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten käyttökustannusten suoriteperusteisen valtionosuuden jakautuminen vuonna 2002</i>	23
5.3	<i>Liikunnan koulutuskeskusten opiskelijamäärät vuonna 2002</i>	23
5.3.1	<i>Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijamäärät koulutustehtävittäin vuonna 2002</i>	25
5.3.2	<i>Nais- ja miesopiskelijoiden määrä valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten vapaan sivistystyön koulutuksessa</i>	26
5.3.3	<i>Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijamäärät koulutustehtävittäin vuonna 2002</i>	26
5.3.4	<i>Nais- ja miesopiskelijoiden määrä alueellisten liikunnan koulutuskeskusten vapaan sivistystyön koulutuksesta</i>	27
6	Liikuntajärjestöt	28
6.1	Liikuntajärjestöille myönnetyt valtionavustukset 1990 - 2002	28
6.2	Liikuntajärjestöjen valtionavustukset järjestöryhmittäin 2001 ja 2002	29
6.3	Valtionavustusta saaneet liikuntajärjestöt järjestöryhmittäin vuosina 1998-2002	30
6.4	Liikuntajärjestöjen valtionavustukset järjestöittäin 2001 ja 2002	30
6.5	Liikuntajärjestöjen toimintamenot ja valtionavustukset järjestöittäin 2002	34
6.6	Liikuntajärjestöjen varsinaiseen toimintaan käyttämien varojen jakautuminen toiminnanaloittain vuonna 2002	38
6.7	Myönnettyt erityisavustukset vuonna 2002	39
7	Liikuntatiede	40
7.1	Valtionavun jakautuminen liikuntatieteellisille tutkimusprojekteille ja yhteisöille vuonna 2002	40
7.2	Valtion avustukset liikuntatieteellisille tutkimusprojekteille vuonna 2002	41
7.3	Liikuntatieteellisten tutkimusprojektien valtionavustusten indeksikorjattu kehitys tieteenaloittain jaoteltuna 1990-2002	41
7.4	Liikuntalääketieteellisille yhteisöille osoitettujen valtionavustusten indeksikorjattu kehitys 1996-2002	42
7.5	Liikuntatieteellisille yhteisöille osoitettujen valtionavustusten suhde vuonna 2002	42
8	Liikunta-alan kansainvälinen toiminta	43
8.1	Hallitusten välinen liikunta-alan yhteistyö	44
8.1.1	<i>Kahdenvälinen yhteistyö vuonna 2002</i>	44
8.1.2	<i>Kahdenvälisen yhteistyön kehitys vuosina 1990 - 2002</i>	45
8.1.3	<i>Monenkeskisen yhteistyön kehitys vuosina 1995-2002</i>	45
	Erityisryhmät	46
	Lähteet	47

Lukijalle

Tähän julkaisuun on koottu opetusministeriön liikuntayksikön toimialaan liittyviä perustilastoja vuodelta 2002.

Käsiteltäviä asiakokonaisuuksia ovat veikkausvoittovarot, valtion tuki urheiluun ja liikuntakasvatustyöhön, kuntien liikuntatoimi, liikuntapaikkarakentaminen, valtakunnalliset ja alueelliset liikunnan koulutuskeskukset, valtakunnalliset ja alueelliset liikuntajärjestöt, liikuntatiede ja liikunta-alan kansainvälinen toiminta.

Esitetyt tiedot ovat määräraha-, kustannus- ja suoritettietoja. Tiedot esitetään pääasiassa taulukkomuodossa, monia tilastoja on havainnollistettu kuvioin.

Tilastojulkaisun lähteinä ovat olleet:

- valtion talousarviot ja tilinpäätökset
- opetusministeriön päätökset
- aikaisemmat tilastojulkaisut
- valtakunnallisten ja alueellisten liikuntajärjestöjen valtionapuhakemukset ja tiliselvitykset
- Oy Veikkaus Ab:n, lääninhallitusten, Suomen Olympiayhdistys ry:n, Liikunnan ja Terveystiedon Opettajat ry:n ja Tilastokeskuksen antamat tiedot.

Tilastojulkaisun ovat laatineet Jyväskylän yliopiston liikuntatieteen ylioppilaat Anu Heilin ja Taru Saario korkeakouluharjoitteluna syksyn 2003 aikana. Työn koordinoijana on toiminut kulttuuriasiainneuvos Mirja Virtala.

Tarkempia tietoja aineistosta saa opetusministeriön liikuntayksiköstä. Sisältöä koskevia parannusehdotuksia otetaan mielihyvin vastaan.

Helsingissä keväällä 2004

Liikuntayksikkö

Mirja Virtala
Kulttuuriasiainneuvos

1 Veikkausvoittovarot

Merkittävä osa suomalaisen taiteen, urheilun, tieteen ja nuorisotyön tuesta rahoitetaan Oy Veikkaus Ab:n tuotoista kertyvillä voittovaroilla. Vuodesta 1995 alkaen veikkausvaroilla on tuettu myös kunnallista kirjastotointa, jonka valtionosuudet on aiemmin rahoitettu suoraan yleisillä budjettivaroilla. Kirjastojen osuus taiteen sektorin kokonaisuuden veikkausvaroista on ollut noin kolmasosa. Vuonna 2002 veikkausvoittovaroja jaettiin yhteensä noin 361,1 miljoonaa euroa.

Suurin osa veikkausvaroista käytetään taiteen ja kulttuurin tukemiseen. Vuonna 2002 niiden osuus kirjastomäärärahat mukaan lukien veikkausvaroista oli 50,4 % eli 183 miljoonaa euroa. Taiteelle on jaettu tukea veikkausvaroista vuodesta 1957 alkaen ja koko 1990-luvun se on ollut suurin edunsaajaryhmä.

Urheilu on alkuperäisiä veikkausvarojen saajia vuodesta 1940. Vuoden 1956 veikkausvarojen käyttöä määrittelevällä asetuksen muutoksella säädettiin, että urheilu saa 60 prosenttia ja loput 40 prosenttia jaetaan tieteen, taiteen ja nuorisotyön kesken. Vuonna 1982 annetulla asetuksella raha-arpaja- ja veikkauksien ylijäämän käyttämisestä (725/1982) urheilun ja liikuntakasvatuksen osuudeksi määrättiin 36,6%. Vuodesta 1992 asetusta muutet-

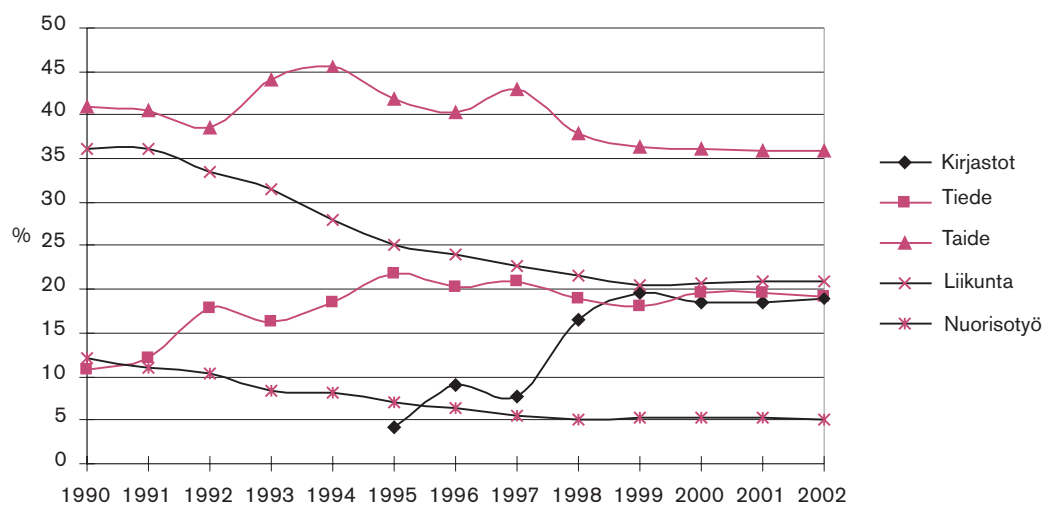
tiin vuosittain poistamalla määräykset urheilun ja liikuntakasvatuksen veikkausvarojen prosenttiosuudesta ja urheilun prosenttiosuus pieneni vähitellen siten, että vuonna 2002 se oli 23 % eli 83,5 miljoonaa euroa.

Vuoden 2002 alusta tuli voimaan tullut uusi arpajaislaki, joka sisältää keskeiset säännökset arpajais- toimeenpanosta ja toimeenpanon valvonnasta, arpajais- tuottojen tilittämisestä ja käyttötarkoituksista sekä tuottojen valvonnasta. Veikkausvoittovarojen tuoton jakamisesta säädettiin arpajaislain säätämisen yhteydessä oma lakinsa. Lain mukaan raha-arpajais- ja vedonlyöntipeli- tuotot käytetään urheilun, liikuntakasvatuksen sekä tieteen, taiteen ja nuorisotyön tukemiseen. Tuotosta 25 prosenttia käytetään urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen, 9 prosenttia nuorisotyön edistämiseen, 17,5 prosenttia tieteen edistämiseen ja 38,5 prosenttia taiteen edistämiseen. Lisäksi 10 prosenttia tuotosta käytetään ko. tarkoituksiin valtion talousarviossa vuosittain tarkemmin päätettävällä tavalla. Prosenttiosuuksiin siirrytään asteittain vuodesta 2003 lukien. Kirjastoille maksettavia valtionosuuksia siirretään asteittain vuosina 2003-2011 suoraan yleisistä budjettivaroista rahoitettavaksi.

1.1 Edunsaajien määrärahat veikkausvoittovaroista 1990-2002 (milj. €)

Vuosi	Kirjastot	Tiede	Taide	Liikunta	Nuorisotyö	Yhteensä
1990		21,4	81,3	72,0	24,1	198,8
1991		26,5	88,5	78,7	24,1	217,8
1992		42,6	92,5	80,2	24,7	239,9
1993		41,6	112,7	80,6	21,4	256,3
1994		47,4	116,6	71,4	20,7	256,1
1995	11,5	62,2	118,6	71,3	19,8	283,4
1996	26,2	59,3	118,1	70,3	18,8	292,7
1997	26,1	70,2	144,1	76,1	18,9	335,3
1998	59,2	67,2	134,9	76,3	18,1	355,8
1999	73,1	67,0	134,6	76,0	19,4	370,2
2000	70,6	74,5	138,2	79,0	19,9	382,2
2001	72,9	76,2	139,9	81,7	20,4	391,0
2002	40,2	76,2	142,8	83,5	20,4	363,1

1.2 Edunsaajien määrärahojen prosenttiosuuksien kehitys veikkausvoittovaroista 1990-2002

2 Valtion liikuntamäärärahat

Liikuntamäärärahat osoitetaan pääosin veikkaus- ja raha-arpajaispelien voittovaroista sekä pieneltä osin budjettivaroista. Opetusministeriö jakaa tukea esimerkiksi urheilujärjestöille, liikunnan koulutukseen ja tutkimukseen, liikuntapaikkarakentamiseen, urheilijoiden apurahoihin, kuntien liikuntatoimintaan, liikunnan kansainväliseen yhteistyöhön ja muihin liikunnan eri toimintoihin.

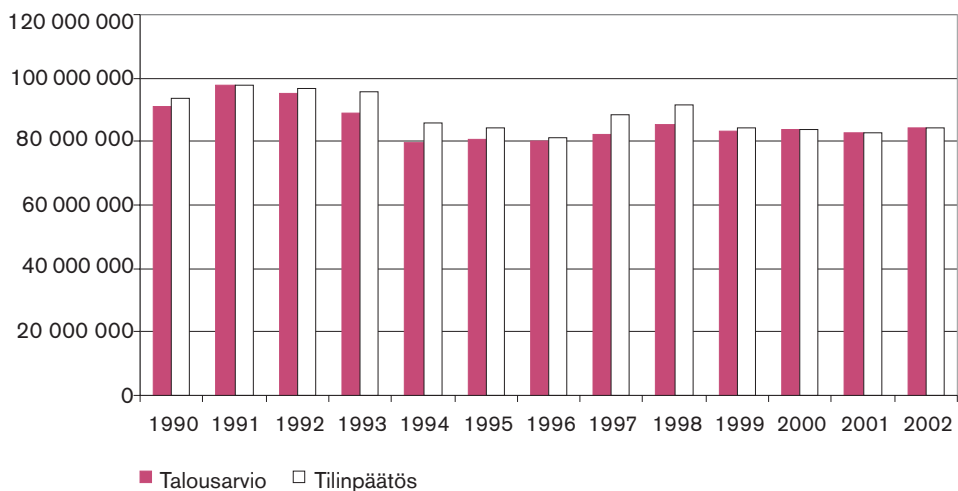
Taulukoissa 2.1. - 2.7. esitetyt tiedot valtion liikuntamäärärahoista käsittävät toisaalta talousarviotietoja, toisaalta tilinpäätöstietoja. Viimeksi mainittuihin sisältyy talousarviomäärärahojen lisäksi myös lisätalousarviossa mahdollisesti myönnetty määrärahat sekä ns. säästövaroista irrotetut määrärahat. Vuosien 1990-2001 määrärahat on muutettu vuoden 2002 rahanarvoon julkisten menojen hintaindeksin (vuoden 1995 pisteluku on 100) avulla.

2.1 Valtion liikuntamäärärahojen kehitys 1990-2002 (€)

Vuosi	Talousarvio	Käyttö	Indeksikorjatut määrärahat
1990	70 353 010	72 219 896	93 537 329
1991	78 880 138	78 846 500	97 837 485
1992	78 880 138	80 242 460	96 963 140
1993	74 994 996	80 646 111	95 648 111
1994	68 042 108	73 161 748	85 714 373
1995	70 030 257	73 279 480	84 564 519
1996	71 014 661	71 902 416	81 428 251
1997	73 324 386	78 657 157	88 212 205
1998	77 866 973	83 506 622	91 603 272
1999	77 002 992	78 277 783	84 422 955
2000	80 089 072	79 894 392	83 588 511
2001	81 691 062	81 621 752	82 696 665
2002	84 559 000	84 374 309	84 374 309

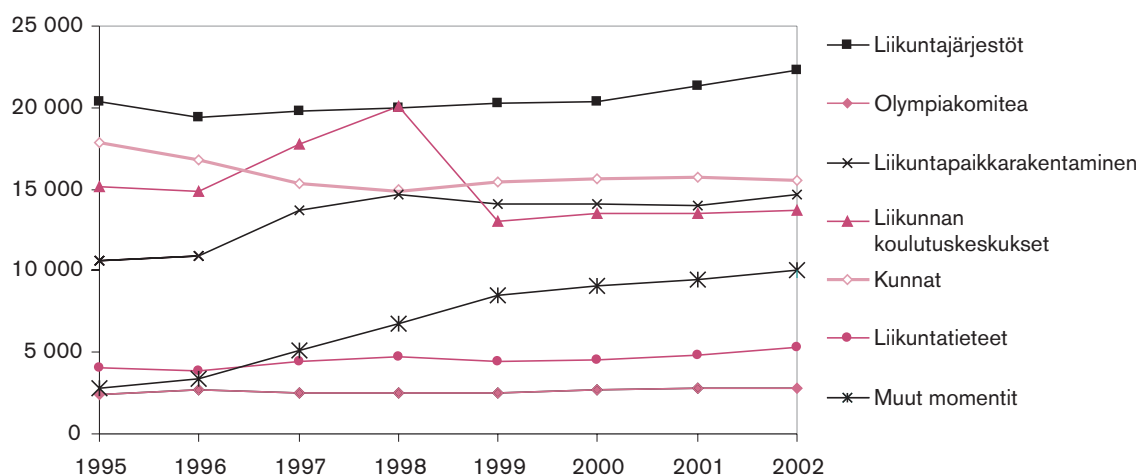
2.2 Valtion liikuntamäärärahojen indeksikorjattu kehitys 1990-2002 (€)

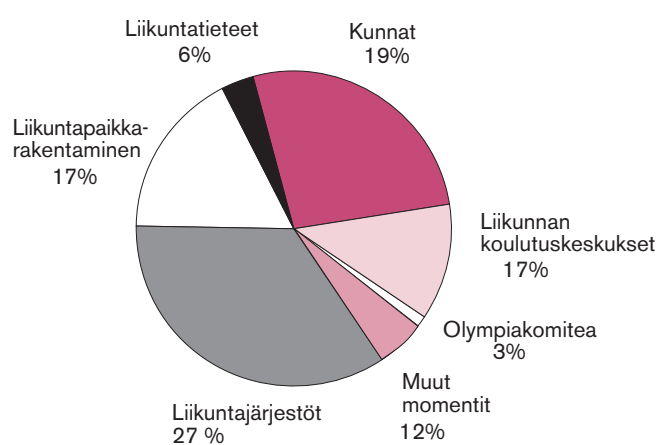
2.3 Valtion liikuntamäärärahojen jakautuminen 1995-2002 (tilinpäätöstiedot, 1 000 €)

Määrärahojen jakautuminen	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Liikuntajärjestöt	20 351	19 392	19 787	19 964	20 317	20 401	21 354	22 301
Olympiakomitea	2 422	2 691	2 472	2 523	2 523	2 691	2 758	2 758
Liikuntapaikkarakentaminen	10 596	10 932	13 741	14 649	14 105	14 072	14 044	14 638
Liikunnan koulutuskeskukset	15 171	14 869	17 808	20 055	13 016	13 470	13 558	13 747
- valtionapu toimintaan	14 178	13 692	16 230	17 109	10 997	11 220	11 801	11 189
- rakentamisavustukset	992	1 177	1 578	2 946	2 018	2 250	1 758	2 056
Kuntien liikuntatoimi	17 878	16 778	15 347	14 891	15 410	15 637	15 708	15 547
Liikuntatieteet	4 037	3 861	4 408	4 691	4 457	4 559	4 779	5 344
Muut momentit	2 826	3 378	5 093	6 734	8 450	9 064	9 421	10 039
Yhteensä	73 279	71 902	78 657	83 507	78 278	79 894	81 622	84 374

2.4 Valtion liikuntamäärärahojen indeksikorjattu kehitys 1995-2002 (1 000 €)

2.5 Valtion liikuntamäärärahojen jakautuminen vuonna 2002

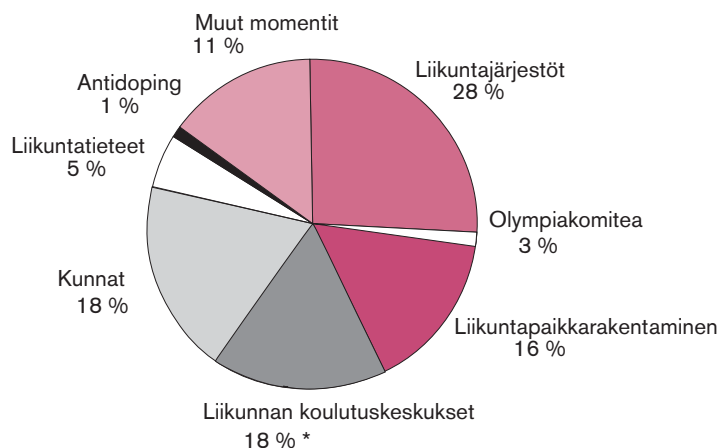
2.6 Antidoping -toimintaan myönnetyt määrärahat 1990-2002 * (€)

Vuosi	Toiminta-avustus	Muutos edelliseen %	Erillis-avustukset
1990	149 687		
1991	252 282	40,67	
1992	269 101	6,25	
1993	294 329	8,57	
1994	279 528	-5,29	215 280,55
1995	312 830	10,65	
1996	312 830	0,00	13 455,03
1997	312 830	0,00	16 818,79
1998	565 111	44,64	75 684,57
1999	565 111	0,00	
2000	649 205	12,95	55 502,02
2001	649 205	0,00	33 637,59
2002	1 204 000	46,08	

* Vuosina 1990–2001 Liikuntalääketieteen ja testaustoiminnan edistämisyhdistys LIITE ry, vuodesta 2002 Suomen Antidoping-toimikunta ADT ry.

2.7 Liikuntaan budjetoidut määrärahat 2003 (€)

2003		
	euroa	%
Liikuntajärjestöt	19 710 000	23
Olympiakomitea	2 758 000	3
Liikuntapaikkarakentaminen	14 265 000	17
Liikunnan koulutuskeskukset	15 487 000	18
Kunnat	15 363 000	18
Liikuntatieteet	4 392 000	5
Antidoping	1 204 000	1
Muut momentit	12 678 000	15
Yhteensä	85 857 000	100

3 Kuntien liikuntatoimi

Liikuntapalvelut ovat peruspalveluja, joille julkisen hallinnon on luotava edellytyksiä. Julkisen vallan - siis myös kuntien - liikuntaan liittyvät tehtävät on määritelty vuonna 1999 voimaan tullessa uudessa liikuntalaissa. Liikuntalain (3 §) mukaan: kunnan tulee luoda edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät.

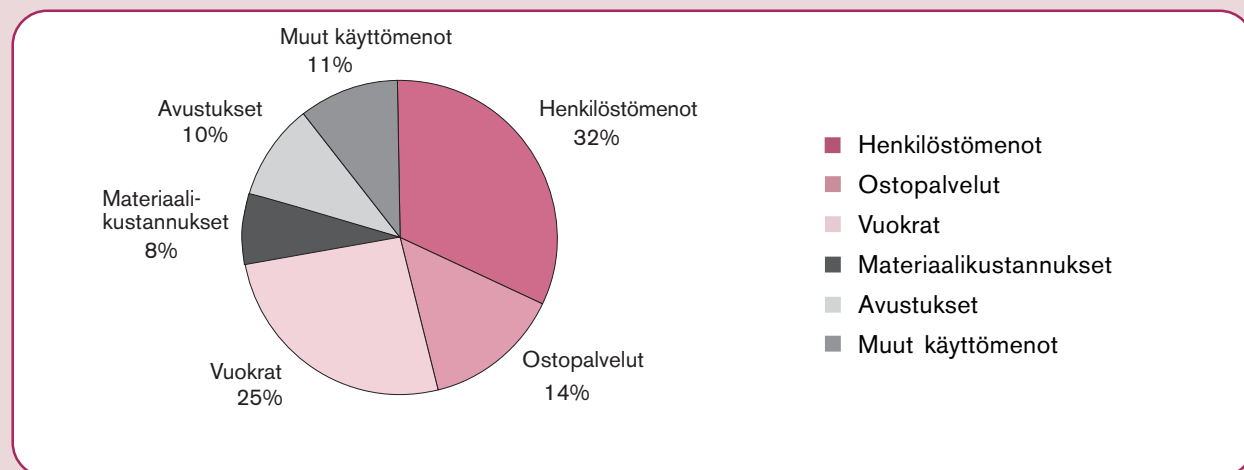
Kunnalle myönnetään valtionosuutta liikuntatoiminnan käyttökustannuksiin asukasluvun mukaan. Valtionosuus on 37 % euromäärästä, joka saadaan kun kunnan asukasmäärä kerrotaan liikuntatoimintaa varten asukasta kohden määrätyllä yksikköhinnalla. Vuonna 2002 liikunnan yksikköhinta oli 10,80 euroa asukasta kohden. Kuntien liikuntatoiminnan valtionosuudet maksetaan veikkausvoittovaroista valtion urheilubudjetista. Valtionosuus muodostaa noin 4 % kuntien liikuntatoiminnan käyttökustannuksista. Maamme 29 000 liikuntapaikasta on kuntien omistamia 70 %. Opetusministeriö tukee kuntien liikuntapaikkojen rakentamista ja peruskorjausta liikuntalain ja kuntien opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain perusteella harkinnanvaraisella avustusjärjestelmällä.

3.1 Valtionapu kuntien liikuntatoimelle 1993-2001 (1 000 €)

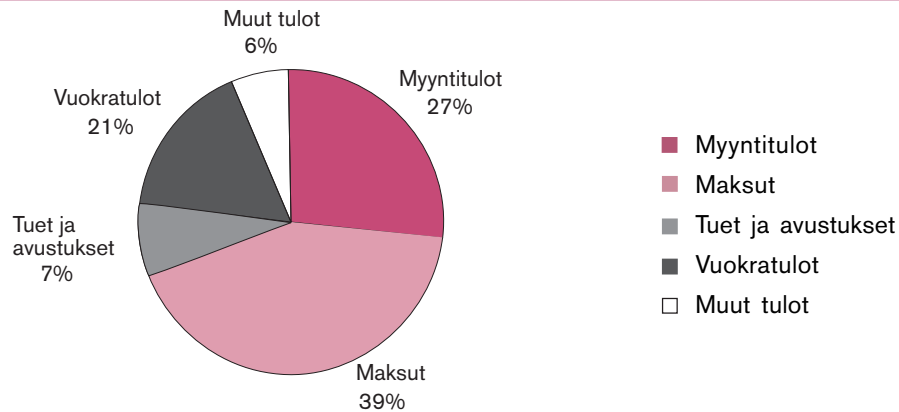
Vuosi	Kuntien liikuntatoimi						
	Vos-peruste euroa /as	Vos	Liikuntatoimen käyttökus- tannukset	Vos:n osuus käyttökustan- nuksista %	Investoinnit liikuntaan ja urheiluun	Valtionapu inves- tointeihin	Valtionavun osuus inves- tointeihin %
1993	15,3	20 253	319 972	6,3	47 916	3 349	7,0
1994	15,0	20 047	321 283	6,2	42 736	7 249	17,0
1995	14,3	17 878	337 501	5,3	76 333	7 902	10,4
1996	14,3	16 778	346 600	4,8	84 454	8 518	10,1
1997	10,1	15 347	342 505	4,5	96 196	9 032	9,4
1998	10,4	14 891	347 220	4,3	79 944	10 209	12,8
1999	10,8	15 410	359 416	4,3	77 680	9 091	11,7
2000	10,8	15 637	379 631	4,1	91 005	9 768	11
2001	10,8	15 717	398 831	3,94	99 000	9 967	10

3.2 Kuntien liikuntatoimen käyttötalous 2001

3.2.1 Kuntien liikuntatoimen käyttötalouden menot vuonna 2001

3.2.2 Kuntien liikuntatoimen käyttötalouden tuotot vuonna 2001

3.3 Kuntien liikuntatoimen käyttötalouden kustannusten jakautuminen kuntaryhmittäin 1993-2001 (1 000 €)

Vuosi	Kaupunkimaiset kunnat				Taajaan asutut kunnat				Maaseutumaiset kunnat			
	Menot	Tulot	Netto €/as	Muutos %	Menot	Tulot	Netto €/as	Muutos %	Menot	Tulot	Netto €/as	Muutos %
1993	224 634	31 909	65,9		39 314	4 008	43,4		56 025	3 827	38,9	
1994	229 757	32 973	66,8	1,3	37 325	4 119	40,7	-6,2	54 201	4 116	37,5	-3,5
1995	242 823	40 426	67,9	1,8	39 162	4 011	43,2	6,2	55 515	4 596	38,3	2,2
1996	248 809	39 857	69,5	2,2	46 638	5 210	46,3	7,0	51 153	4 020	38,2	-0,4
1997	250 016	45 453	66,8	-3,9	43 634	6 374	43,6	-5,8	48 855	6 146	35,5	-7,0
1998	250 525	45 222	66,4	-0,5	46 415	7 022	46,1	5,8	50 279	6 089	37,2	4,7
1999	261 024	46 545	68,6	3,3	46 778	6 900	46,8	1,5	51 614	6 624	37,7	1,4
2000	277 166	49 516	72,5	5,6	48 897	7 658	48,9	4,7	53 569	7 040	39,2	4,0
2001	292 095	51 246	75,0	3,5	54 493	7 829	52,0	6,2	52 243	6 272	42,0	0,1
1993-2001				13,8				19,8				8,1

4 Liikuntapaikat

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha avustusten myöntämiseksi liikuntapaikkojen sekä niihin liittyvien vapaa-aikatoimien perustamishankkeisiin. Avustuksilla edistetään erityisesti laajojen käyttäjäryhmien tarpeisiin tarkoitettujen liikuntapaikkojen rakentamista, hankkimista, peruskorjauksista ja varustamista. Avustusta myönnetään ensisijaisesti kunnalle tai kuntayhtymälle sekä kunnan tai kuntayhtymän määräämisvallassa olevalle yhteisölle. Avustusta voidaan myöntää myös muille yhteisöille.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista valtionavustuksista on voimassa mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään valtionavustuksesta perustamishankkeeseen. Ministeriön on myöntäessään avustuksia liikuntapaikkarakentamiseen pyydettävä asianomaisen lääninhallituksen ja valtion liikuntaneuvoston lausunto.

Valtion talousarvioesityksen mukaisesti liikuntapaikkarakentamisen painopisteenä ovat uimahallien

peruskorjaukset ja lähiliikuntapaikat. Liikuntapaikkojen rakentamisen valtakunnallinen rahoitus-suunnitelma tarkistetaan vuosittain. Rahoitus-suunnitelmassa nimetään ennakoivasti hankkeet, joita opetusministeriö varautuu avustamaan seuraavina neljänä vuotena edellyttäen, että rahoituskehys säilyy arvioitun suuruisena. Avustukset liikuntapaikkojen rakentamiseen myönnetään seuraavan kerran keväällä 2004.

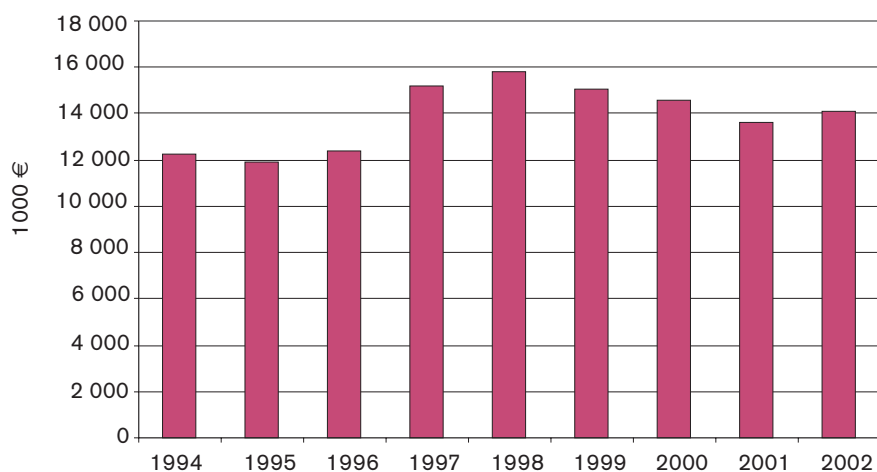
Vuosia 2001 ja 2002 lukuun ottamatta avustustukuihin sisältyvät myös liikuntapaikkarakentamiseen liittyvään kehittämis- ja tutkimustoimintaan sekä suunnistuskarttojen valmistukseen myönnetty avustukset. Vuonna 2001 liikuntapaikkarakentamisen tutkimustoimintaan myönnettiin 505 000 € ja vuonna 2002 604 000 €. Vuosien 1994-2002 avustukset on muutettu vuoden 2002 rahanarvoon rakennuskustannusindeksin (vuoden 1990 pisteluku on 100) avulla.

4.1 Liikuntapaikkarakentamiseen myönnettyt avustukset 1994-2002 (1 000 €)

Vuosi	Avus- tukset	Indeksikorjatut avustukset
1994	10 764	12 249
1995	10 596	11 906
1996	10 932	12 380
1997	13 741	15 191
1998	14 649	15 833
1999	14 105	15 036
2000	14 072	14 574
2001	13 539	13 621
2002	14 076	14 076

4.2 Liikuntapaikkarakentamiseen myönnettyjen avustusten indeksikorjattu kehitys vuosina 1994-2002 (1 000 €)

4.3 Valtionavustukset liikuntapaikkojen perustamishankkeiden rakennuskustannuksiin vuosina 2001 ja 2002 (1 000 €)

Lääni	Operusministeriö				Lääninhallitukset				Yhteensä			
	Avustukset				Avustukset				Avustukset			
	2001		2002		2001		2002		2001		2002	
	euroa	%	euroa	%	euroa	%	euroa	%	euroa	%	euroa	%
Etelä-Suomi	3 377	35,2	3 018	32,19	1 278	32,5	1 650	35,1	4 655	34,4	4 668	33,2
Länsi-Suomi	3 115	32,4	2 730	29,12	1 346	34,2	1 650	35,1	4 460	32,9	4 380	31,1
Itä-Suomi	1 160	12,1	2 200	23,46	437	11,1	500	10,6	1 598	11,8	2 700	19,2
Oulu	1 531	15,9	618	6,59	437	11,1	460	9,8	1 968	14,5	1 078	7,7
Lappi	420	4,4	100	1,07	437	11,1	440	9,4	858	6,3	540	3,8
Valtakunnalliset hankkeet			710	7,57							710	5,0
Yhteensä	9 604	100	9 376	100	3 936	100	4 700	100	13 539	100	14 076	100

4.4 Liikuntapaikkarakentamista koskevien hakemusten ja myönnettyjen avustusten määrät vuosina 2001 ja 2002

Lääni	2001				2002			
	Hakemuksia		Myöntöjä		Hakemuksia		Myöntöjä	
	Lääni	OPM	Lääni	OPM	Lääni	OPM	Lääni	OPM
<u>Etelä-Suomi</u>	70	47	39	15	86	35	63	12
<u>Länsi-Suomi</u>	70	20	53	9	71	14	43	7
<u>Itä-Suomi</u>	25	18	12	4	22	15	11	5
<u>Oulu</u>	16	6	13	5	22	6	18	4
<u>Lappi</u>	36	3	22	2	39	1	21	1
<u>Valtakunnalliset hankkeet</u>	.	.	.	.	.	3	.	2
Yhteensä	217	94	139	35	240	71	156	31

5 Valtakunnalliset ja alueelliset liikunnan koulutuskeskukset

Suomessa on 11 valtakunnallista ja 3 alueellista liikunnan koulutuskeskusta, jotka järjestävät monipuolista liikuntaan liittyvää vapaatavoitteista koulutusta, samoin kuin alan ammatillista perus- ja lisäkoulutusta.

Vuoden 1999 alusta voimaan tullut uusi koulutuslainsäädäntö koskee myös valtakunnallisia ja alueellisia liikunnan koulutuskeskuksia. Toimintaa ja valtionrahoitusta säätelevät laki vapaasta sivistystyöstä, laki ammatillisesta perusopetuksesta, laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta sekä laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta.

5.1 Valtakunnalliset liikunnan koulutuskeskukset

Vuosien 1993–1999 käyttökustannukset sisältävät suoriteperusteisen käyttökustannusten valtionosuuden, harkinnanvaraisen lisäavustuksen ja vuokra-arvon pääomakorvaukset. Vuodesta 1999 lähtien ei harkinnanvaraisia lisäavustuksia ole jaettu. Käyttökustannusten valtionosuuden perusteena käytetään suoritteiden määrää sekä suoritteille vahvistettavia keskimääräisiä yksikköhintoja. Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten vapaan sivistystyön suo-

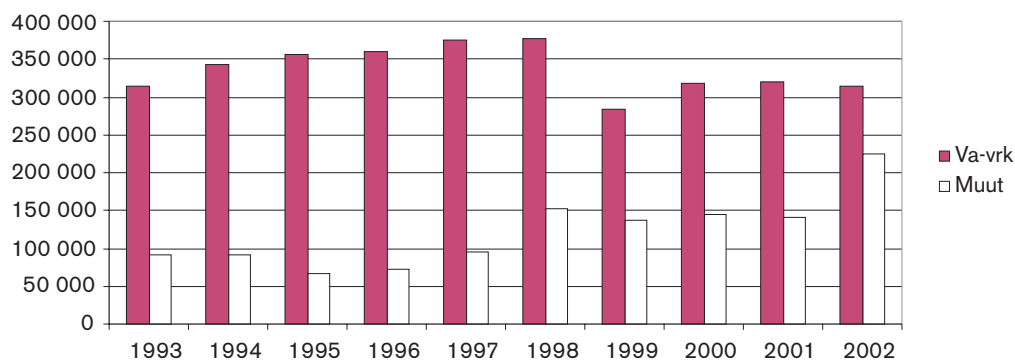
ritteena käytetään vuoden 1993 valtionosuusuudistuksen jälkeen opiskelijavuorokautta. Vuonna 1999 alussa voimaan tulleen koulutuslainsäädännön uudistuksen seurauksena valtionapukelpoisiin opiskelijavuorokausiin sisältyy vain vapaan sivistystyön vuorokaudet, ei siis ammatillinen koulutus. Suoritekohtaisten yksikkökustannusten laskennassa on käytetty koulutuskeskusten ilmoittamia valtionapukelpoisia toteutuneita opiskelijavuorokausia.

5.1.1 Käyttökustannusten valtionapu ja kurssipäivät vuosina 1981–1992

Käyttökustannusten valtionosuus ja opiskelijavuorokaudet vuosina 1993–2002

Valtionapu Vuosi	Milj. €	Kurssipäivät Va-pv	Muut	Yht.	€/Va-pv
1981	4,04	221 160	100 470	321 630	18
1982	4,71	231 938	94 723	326 661	20
1983	5,58	243 473	96 753	340 226	23
1984	6,17	261 774	93 678	355 452	24
1985	7,59	273 814	98 983	372 797	28
1986	7,05	270 284	104 859	375 143	26
1987	9,15	287 754	106 517	394 271	32
1988	9,22	294 729	125 941	420 670	31
1989	8,73	330 567	124 074	454 641	26
1990	9,77	292 525	97 889	390 414	33
1991	11,32	345 139	128 361	473 500	33
1992	11,97	363 588	129 245	492 833	33
Valtionosuus Vuosi	Milj. €	Toteutetut opiskelijavuorokaudet Va-vrk	Muut	Yht.	Toteutettujen vrk:en mukaan €/Va-vrk
1993	12,06	315 043	90 828	405 871	38
1994	11,37	342 809	90 936	433 745	33
1995	12,23	355 590	66 984	422 574	34
1996	13,47	360 872	72 233	433 105	37
1997	14,90	375 017	95 794	470 811	40
1998	16,87	376 639	152 578	529 217	45
1999	10,75	284 028	137 869	421 897	38
2000	10,93	317 620	144 196	464 134	34
2001	11,31	319 947	140 320	460 267	35
2002	11,88	314 597	224 762	539 359	38

5.1.2 Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijavuorokausien kehitys vuosina 1993-2002

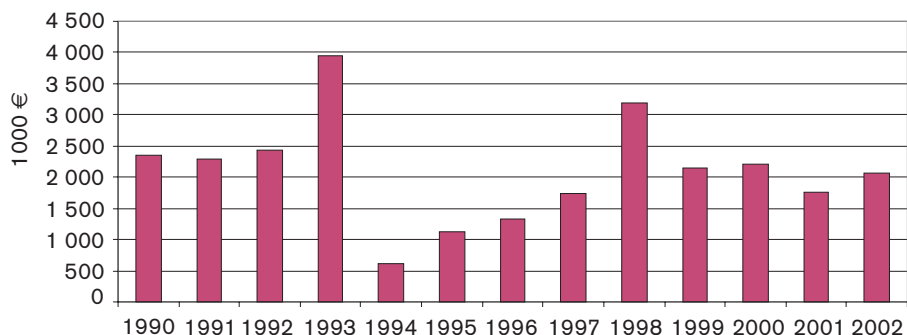

Liikunnan koulutuskeskukset voivat saada vuosittain käyttökustannusavustusten lisäksi myös harkinnanvaraisia kokeilu- ja kehittämisavustuksia sekä perustamishankkeiden avustuksia. Taulukossa vuosien 1990-2002 investointiavustukset on muutettu vuoden 2002 rahanarvoon rakennuskustannusindeksin (vuoden 1990 pisteluku on 100) avulla. Vuoden 1993 avustus sisältää 366 481 euroa työllisyysmäärärahaa.

5.1.3 Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten investointiavustukset vuosina 1990-2002 (1000 €)

Vuosi	Veikkaus-voittorahat	Indeksikorjatut avustukset
1990	2 018	2 347
1991	2 018	2 297
1992	2 108	2 442
1993	3 411	3 939
1994	538	612
1995	992	1 115
1996	1 177	1 333
1997	1 578	1 745
1998	2 946	3 185
1999	2 018	2 151
2000	2 133	2 209
2001	1 758	1 768
2002	2 057	2 057

5.1.4 Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten investointiavustusten indeksikorjattu kehitys vuosina 1990-2002

Taulukossa esitetään vapaan sivistystyön osalta valtion kokonaisrahoitus, johon sisältyy käyttökustannusten suoriteperusteinen valtionosuus, vuokra-arvon pääomakorvaukset sekä kokeilu- ja kehittämisavustukset. Taulukossa esitetään myös sekä suoriteperusteisen valtionosuuden perusteena käytettävät

opiskelijavuorokaudet opetusministeriön päätöksen mukaan että toteutuneet vapaan sivistystyön opiskelijavuorokaudet. Lisäksi taulukossa ilmoitetaan toteutuneet maksullisen palvelutoiminnan (liikunnan koulutuskeskusten järjestämä maksullinen toiminta) vuorokaudet.

5.1.5 Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten käyttökustannusten vapaan sivistystyön suoriteperusteinen valtionosuus sekä opiskelijavuorokaudet vuonna 2002

Valtakunnalliset liikunnan koulutuskeskukset	Valtion kokonaisrahoitus (€)	Opiskelijavuorokaudet						
		OPM:n päätös			Toteutuneet			
		suoriteper. vos/€	va-vrk	€/va-vrk	va-vrk	€/va-vrk	maksulliset vrk	kaikki vrk
Eerikkilän Urheiluopisto	966 202	902 362	19 300	47	25 026	36	8 334	36 993
Kisakallion Urheiluopisto	850 932	850 932	18 200	47	23 834	36	4 916	36 261
Kuortaneen Urheiluopisto	1 582 570	1 463 416	31 300	47	36 498	40	14 593	61 071
Lapin Urheiluopisto	492 830	441 830	9 450	47	9 774	45	2 892	26 210
Liikuntakeskus Pajulahti	1 176 863	1 168 863	25 000	47	34 793	34	11 992	66 809
Solvalla Idrottsinstitut	305 009	240 786	5 150	47	6 169	39	19 785	32 590
Suomen Urheiluopisto	2 428 725	2 337 725	50 000	47	73 113	32	6 027	117 049
Tanhuvaaran Urheiluopisto	1 129 783	1 126 783	24 100	47	28 382	40	2 364	38 824
Urheiluopisto Kisakeskus	900 336	888 336	19 000	47	20 589	43	1 961	23 920
Varalan Urheiluopisto	949 116	949 116	20 300	47	25 643	37	16 938	52 871
Vuokatin Urheiluopisto	1 467 635	1 402 635	30 000	47	30 776	46	13 541	46 762
Yhteensä	12 250 001	11 772 784	251 800	47	314 597	39	103 343	539 360
Keskiarvo								

5.2 Alueelliset liikunnan koulutuskeskukset

5.2.1 Valtionapu ja kurssipäivät vuosina 1990-1992

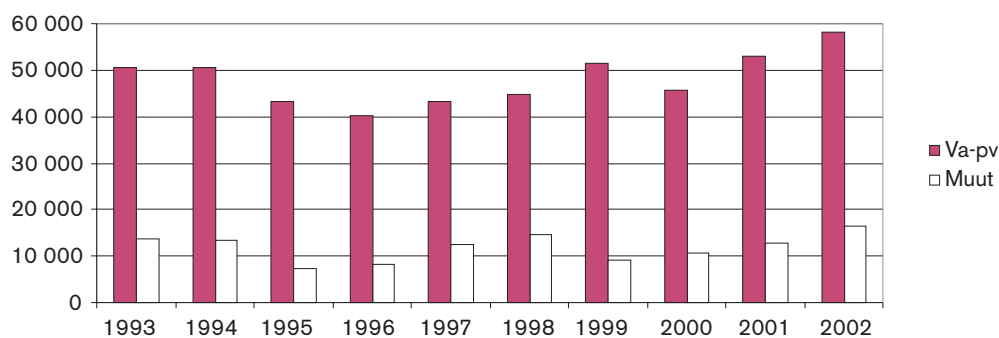
Valtionosuus ja opiskelijapäivät vuosina 1993-2002

Valtionapu Vuosi	€	Kurssipäivät Va-pv	Muut	Yhteensä	Toteutuneet €/Va-pv	Va-pv %-osuus kaikista
1990	336 376	59 650	18 726	78 376	5,7	76
1991	403 651	60 510	30 936	91 446	6,7	66
1992	437 289	41 935	47 913	89 848	10,4	47
Valtionosuus Vuosi	€	opiskelijapäivät Va-pv	Muut	Yhteensä	Toteutetut €/Va-pv	Va-pv %-osuus kaikista
1993	289 573	50 511	13 851	64 362	5,7	78
1994	254 393	50 482	13 325	63 807	5,0	79
1995	216 626	43 271	7 213	50 484	5,0	86
1996	216 710	40 164	8 367	48 531	5,4	83
1997	215 911	43 230	12 541	55 771	5,0	78
1998	234 168	44 828	14 624	59 452	5,2	75
1999	260 859	51 576	9 215	60 791	5,1	85
2000	283 240	45 700	10 688	56 388	6,2	81
2001	452 156	53 091	12 715	65 806	8,5	81
2002	452 140	58 253	16 385	74 638	7,8	78

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten vapaan sivistystyön suoritteena käytetään vuoden 1993 valtionosuusuudistuksen jälkeen opiskelijapäivää. Taulukossa esitetään vapaan sivistystyön suoriteperusteinen käyttökustannusten valtionosuus sekä tiedot toteutuneista opiskelijapäivistä (valtionapukelpoiset

ja muut päivät eriteltynä). Suoritekohtaisten yksikkökustannusten laskennassa on käytetty koulutuskeskusten ilmoittamia valtionapukelpoisia toteutuneita opiskelijapäiviä. Vuodesta 1993 eteenpäin Suomen Urheiluilmailuopiston valtionavustus ei sisälly lukuihin.

5.2.2 Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivien kehitys vuosina 1993-2002

5.2.3. Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten käyttökustannusten suoriteperusteinen valtionosuus sekä opiskelijapäivät vuonna 2002

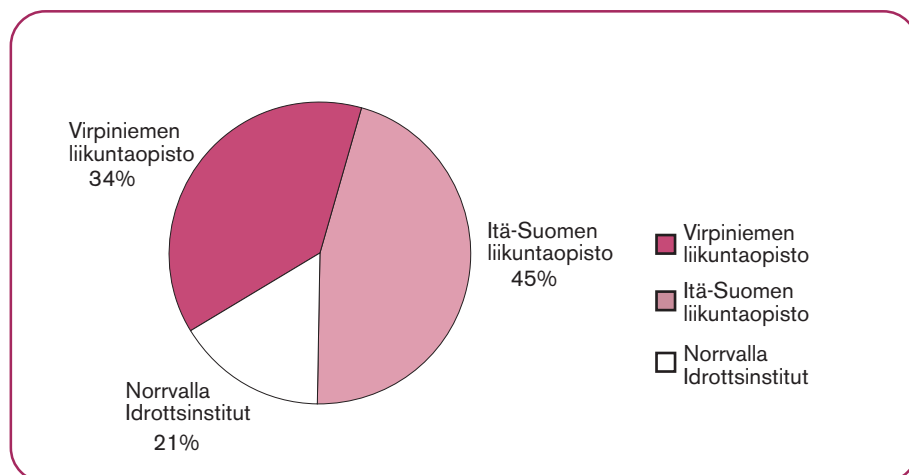
Alueelliset liikunnan koulutuskeskukset	Valtionapu €	Opiskelijapäivät					
		OPM:n päätös		Toteutuneet			
		va- pv	€/va-pv	va-pv	€/va-pv	maksulliset pv	kaikki pv
Itä-Suomen liikuntaopisto	205 387	21 350	9,6	26 048	8	1 558	38 428
Norralla Idrottsinstitut	94 276	9 800	9,6	12 833	7	0	12 833
Virpiniemen liikuntaopisto	152 477	15 850	9,6	19 372	8	1 255	23 377
Yhteensä	452 140	47 000		58 253		2 813	74 638
Keskiarvo			9,6		7,7		

Taulukossa on eritelty opistoittain alueellisten liikunnan koulutuskeskusten käyttökustannusten suoriteperusteinen valtionapu sekä opiskelijapäivät.

5.2.4 Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten käyttökustannusten suoriteperusteisen valtionosuuden (452 140 €) jakautuminen vuonna 2002

5.3 Liikunnan koulutuskeskusten opiskelijamäärät vuonna 2002

Liikunnan koulutuskeskukset järjestävät neljän tyyppistä, vapaan sivistystyön, ammatillisen peruskoulutuksen, ammatillisen lisäkoulutuksen ja maksullisen palvelutoiminnan, koulutusta. Taulukossa esitetään kunkin koulutustyyppin opiskelijamäärät valtakunnallisissa ja alueellisissa koulutuskeskuksissa.

5.3 Liikunnan koulutuskeskusten opiskelijamäärät vuonna 2002

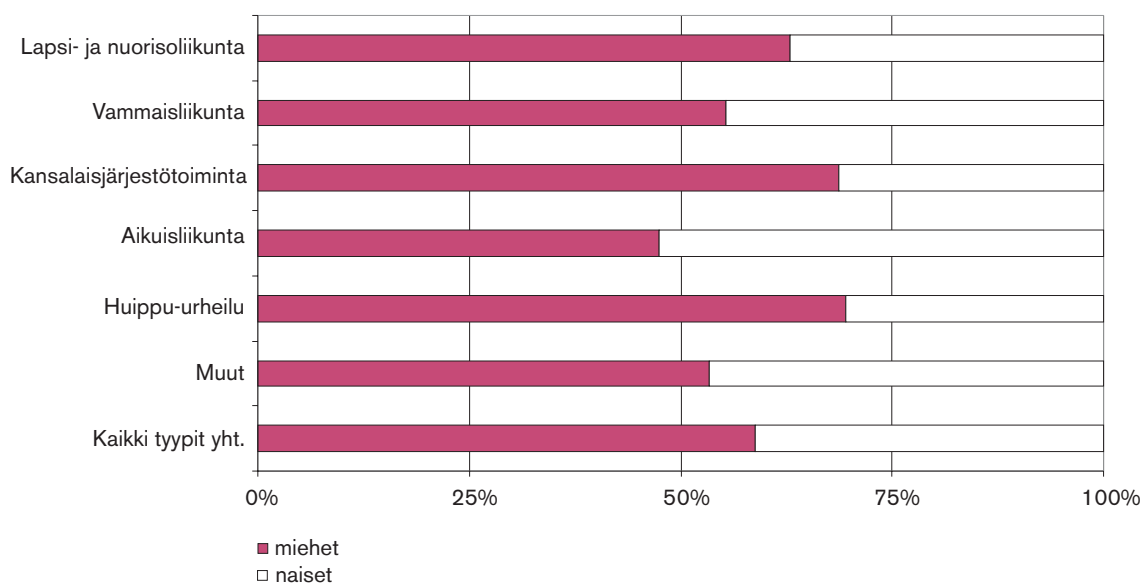
Koulutustyyppi	Valtakunnalliset opistot		Alueelliset opistot	
	n	%	n	%
Vapaan sivistystyön koulutus	109 543	54,2 %	36 911	95,4 %
- lapsi- ja nuorisoliikunta	55 071		22 491	
- vammaisliikunta	1 422		211	
- kansalaisjärjestötoiminta	8 822		5 054	
- aikuisliikunta	33 013		7 960	
- huippu-urheilu	7 967		789	
- muut	3 248		406	
Ammatillinen peruskoulutus	451	0,2 %	0	0%
- nuorisoasteen ammatillinen peruskoulutus	441		0	
- aikuisten ammatillinen peruskoulutus	0		0	
- vammaisten valmentava ja kuntouttava opetus	10		0	
Ammatillinen lisäkoulutus (Lääninhallituksen ostama)	334	0,2 %	144	0,4 %
- tutkintoon tähtäävä koulutus	264		59	
- muu pitkäkestoinen lisäkoulutus	70		85	
- lyhytkestoinen ammatillinen täydennyskoulutus	0		0	
Maksullinen palvelutoiminta	91 651	45,4 %	1 645	4,3 %
- ammattikorkeakoulun tutkintotavoitteiden koulutus	386		0	
- työvoimapoliittinen koulutus	0		0	
- oppisopimuskoulutus/teoriakurssit	267		0	
- työnantajan tilaama koulutus	12 320		1645	
- urheiluseurojen ja liikuntajärjestöjen koulutus	45 607		0	
- muun lainsäädännön perusteella toteutettava koulutus	4 089		0	
- muut	28 982		0	
YHTEENSÄ	201 979	100%	38 700	100%

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijamäärä taulukossa Tanhuvaaran Urheilupuisto ei ole eritelty naisten ja miesten määrää maksullisessa palvelutoiminnassaan. Nais- ja miesopiskelijoiden yhteisluvuissa Tanhuvaaran maksullista toimintaa ei ole siis huomioitu. Kokonaisluvuisa Tanhuvaara on mukana.

5.3.1 Valtakunnallisten liikunnan koulutuskustusten opiskelijamäärät koulutustehäivittäin vuonna 2002

OPISTO	Vapaa sivistystyö		Ammatillinen peruskoulutus		Ammatillinen lisäkoulutus		Muu maksullinen palvelutoiminta		Yhteensä		Kaikki
	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	
Eerikkiän Urheiluoipisto	8 767	3 216	0	0	19	16	15 280	7 422	24 066	10 654	34 720
Kisakallion Urheiluoipisto	4 492	5 306	25	25	0	0	3 368	5 915	7 885	11 246	19 131
Kuortaneen Urheiluoipisto	8 397	4 886	39	37	47	17	2 220	1 390	10 703	6 330	17 033
Lapin Urheiluoipisto	2 514	1 454	36	27	25	24	407	470	2 982	1 975	4 957
Liikuntakeskus Pajulahti	6 702	4 565	42	18	10	3	4 523	2 767	11 277	7 353	18 630
Solvalla Idrottsinstitut	960	1 060	22	12	2	12	8 944	6 500	9 928	7 584	17 512
Suomen Urheiluoipisto	14 994	10 878	47	20	53	22	1 999	1 199	17 093	12 119	29 212
Tanhuvaaran Urheiluoipisto	4 753	3 577	35	20	0	0		8958	4 788	3 597	17 343
Urheiluoipisto Kisakeskus	3 693	3 894	0	0	9	33	1 501	1 459	5 203	5 386	10 589
Varalan Urheiluoipisto	3 704	3 120	23	23	7	7	6 692	6 551	10 426	9 701	20 127
Vuokatin Urheiluoipisto	5 442	3 169	0	0	11	17	2 519	1 567	7 972	4 753	12 725
YHTEENSÄ	64 418	45 125	269	182	183	151	47 453	35 240	112 323	80 698	201 979
%-osuus	58,81	41,19	59,65	40,35	54,80	45,20	57,38	42,62	58,19	41,81	100

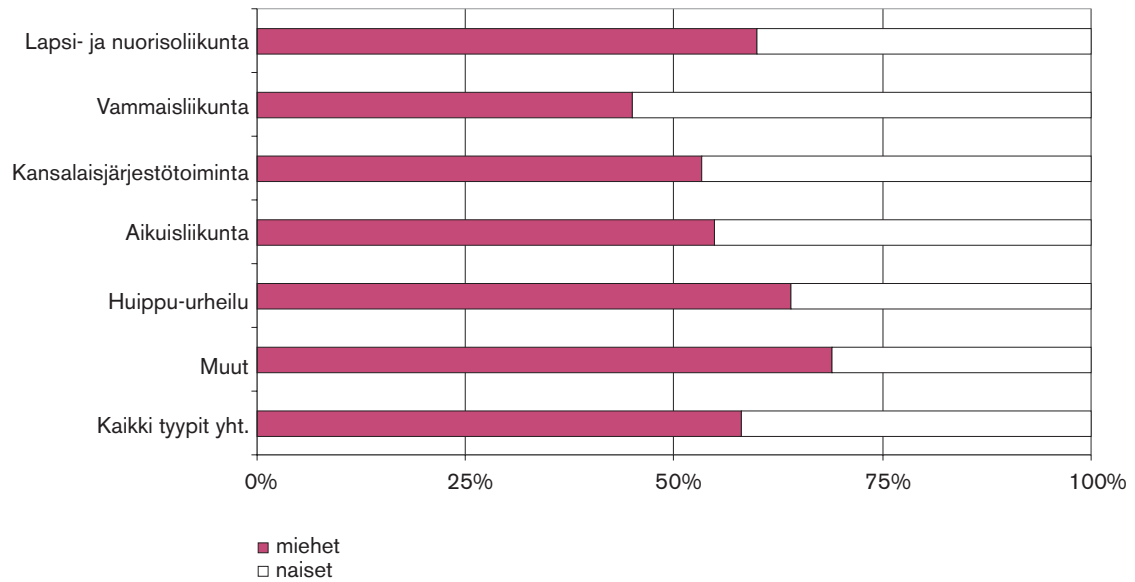
5.3.2 Nais- ja miesopiskelijoiden määrä valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten vapaan sivistystyön koulutuksessa

5.3.3 Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijamäärät koulutustehtävittäin vuonna 2002

OPISTO	Vapaa sivistystyö		Ammatillinen peruskoulutus		Ammatillinen lisäkoulutus		Muu maksullinen palvelutoiminta		Yhteensä		Kaikki
	miehet	naiset	miehet	naiset	miehet	naiset	miehet	naiset	miehet	naiset	
Itä-Suomen Liikuntaopisto	5743	4786	0	0	47	62	195	301	5985	5149	11134
Virpinemen Liikuntaopisto	7582	5967	0	0	0	35	572	577	8154	6579	14733
Norrvalle Idrottsinstitut	8083	4750	0	0	0	0	0	0	8083	4750	12833
Yhteensä	21408	15503	0	0	47	97	767	878	22222	16478	38700
%-osuus	58	42	0	0	32,64	67,36	46,63	53,37	57,42	42,58	100

5.3.4 Nais- ja miesopiskelijoiden määrä alueellisten liikunnan koulutuskeskusten vapaan sivistystyön koulutuksessa

6 Liikuntajärjestöt

Suomalainen liikuntakulttuuri perustuu suurelta osin kansalaistoimintaan. Liikunta on selvästi suurin kansalaistoiminnan muoto Suomessa. Maassamme on yli 7000 liikunta- ja urheiluseuraa, joissa toimii yli 500 000 vapaaehtoista.

Opetusministeriö rahoittaa osan valtakunnallisten liikuntajärjestöjen menoista vuosittain myönnettävillä harkinnanvaraisilla valtionavustuksilla. Näitä järjestöjä on kaikkiaan noin 130.

Liikuntalaissa määritellään valtion talousarvioon vuosittain otettava määräraha valtakunnallisten ja alueellisten liikuntajärjestöjen toiminnan avustamiseen. Valtionavustusta myönnetään toiminnan tukemiseen. Valtionavustuksen määrää harkittaessa otetaan huomioon, miten järjestö toimii liikuntalain

mukaisesti. Järjestön tulee edistää liikuntaa, kilpa- ja huippu-urheilua sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa, edistää väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä tukea lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä liikunnan avulla. Lisäksi järjestön on liikunnan avulla edistettävä tasa-arvoa ja suvaitsevaisuutta sekä tuettava kulttuurien moninaisuutta ja ympäristön kestävä kehitystä.

Vuonna 2002 seuraaville hakijoille ei myönnetty valtionapukelpoisuutta: Helsingin Agility Urheilijat ry, Helsingin Wushu ry, Samfundet Folkhälsan i Svenska Finland rf, Suomen Cheerleadingliitto ry, Suomen Jääkiekkoliijat ry, Suomen Kansainvälisen Senioritanssin Liitto ry, Suomen Kendoseurojen Keskusliitto ry, Suomen Parkinson-liitto ry.

6.1 Liikuntajärjestöille myönnetty valtionavustukset 1990 - 2002 (€)

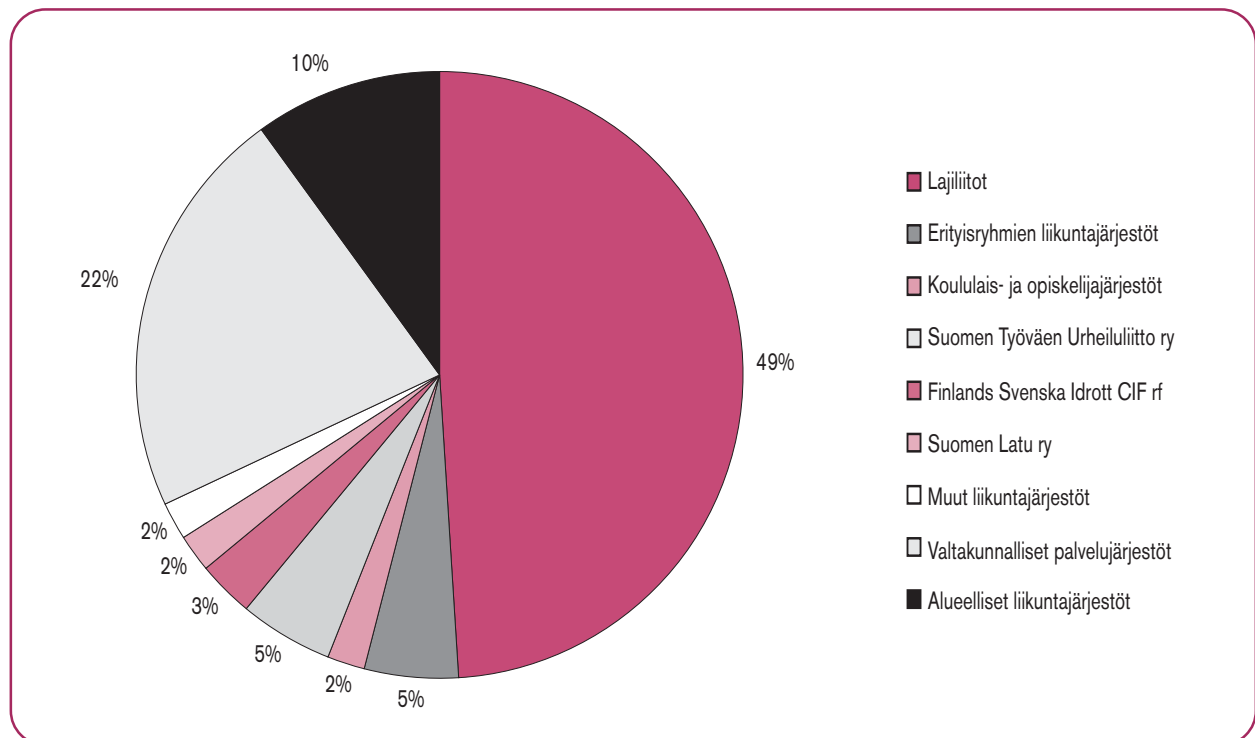
Vuosi	Valtionavustuksiin oikeuttavat menot	Valtionavustukset	Avustuksen reaaliarvo	Reaalimuutos ed. vuoteen	Avustus%	Va:n muutos (%) edellisestä vuodesta
1990	45 862 157	19 913 450	25 456 139		43,4	
1991	48 367 148	21 359 867	26 160 095	2,8 %	44,2	7,3
1992	47 115 493	21 023 491	25 074 090	-4,2 %	44,6	-1,6
1993	47 279 813	21 511 236	25 181 190	0,4 %	45,5	2,3
1994	43 636 526	18 164 296	21 004 196	-16,6 %	41,6	-15,6
1995	49 669 931	20 350 739	23 179 492	10,4 %	41,0	12,0
1996	52 699 332	19 392 068	21 675 727	-6,5 %	36,8	-4,7
1997	58 442 109	19 787 310	21 902 571	1,0 %	33,9	2,0
1998	61 739 601	19 963 907	21 614 914	-1,3 %	32,3	0,9
1999	68 719 905	20 317 102	21 607 076	0,0 %	29,6	1,8
2000	63 369 522	20 401 195	21 047 973	-2,6 %	32,2	0,4
2001	59 366 882	21 528 055	21 528 055	2,3 %	36,3	5,5
2002	77 935 585	22 301 000	22 301 000	3,6 %	28,6	3,6

* Lukuihin ei sisälly SLU ja Olympiakomitea

6.2 Liikuntajärjestöjen valtionavustukset järjestöryhmittäin 2001 ja 2002 (€)

Järjestöryhmä	Avustus			
	2001		2002	
	euroa	%	euroa	%
VARSINAISET LIIKUNTAJÄRJESTÖT				
Lajiliitot	12 904 219	50,5	13 053 100	49,6
Erityisryhmien liikuntajärjestöt	1 129 382	4,4	1 191 000	4,5
Koululais- ja opiskelijajärjestöt	494 473	1,9	496 000	1,9
Suomen Työväen Urheiluliitto ry	1 345 503	5,3	1 345 500	5,1
Finlands Svenska Idrott CIF rf	723 208	2,8	723 500	2,8
Suomen Latu ry	487 745	1,9	497 000	1,9
Muut liikuntajärjestöt	560 234	2,2	606 700	2,3
LIIKUNNAN PALVELUJÄRJESTÖT				
Valtakunnalliset palvelujärjestöt	5 319 784	20,8	5 774 500	22,0
Alueelliset liikuntajärjestöt	2 566 380	10,1	2 616 700	9,9
Yhteensä	25 530 927	100,0	26 304 000	100,0

Liikuntajärjestöjen valtionavustukset järjestöryhmittäin 2002

6.3 Valtionavustusta saaneet liikuntajärjestöt järjestöryhmittäin vuosina 1998-2002

Järjestöryhmä	1998	1999	2000	2001	2002
VARSINAISET LIIKUNTAJÄRJESTÖT					
Lajiliitot	72	72	73	71	71
Erityisryhmien liikuntajärjestöt	11	13	13	14	12
Koululais- ja opiskelijajärjestöt	4	4	4	4	4
Suomen Työväen Urheiluliitto ry	1	1	1	1	1
Finlands Svenska Idrott CIF rf	1	1	1	1	1
Suomen Latu ry	1	1	1	1	1
Muut liikuntajärjestöt	16	16	17	17	17
LIIKUNNAN PALVELUJÄRJESTÖT					
Valtakunnalliset palvelujärjestöt	5	5	5	5	5
Alueelliset liikuntajärjestöt	12	13	15	15	15
YHTEENSÄ	123	126	130	129	127

6.4 Liikuntajärjestöjen valtionavustukset järjestöittäin 2001 ja 2002 (€)

Järjestöryhmä / järjestö	2001	2002	%-muutos
I VARSINAISET LIIKUNTAJÄRJESTÖT			
1. Lajiliitot			
1 Autourheilun Kansallinen Keskusliitto ry	204 348	207 000	1,30
2 Suomen Aikidoliitto ry	26 910	27 000	0,33
3 Suomen Amerikkalaisen Jalkapallon Liitto ry	30 274	30 000	-0,90
4 Suomen Ampumaurheiluliitto ry	334 694	340 000	1,59
5 Suomen Ampumahiihtoliitto ry	72 321	90 000	24,45
6 Suomen Baseball ja Softball Liitto ry	5 046	5 000	-0,90
7 Suomen Biljardiliitto ry	26 910	30 000	11,48
8 Suomen Castingliitto ry	6 728	6 700	-0,41
9 Suomen Curlingliitto ry	25 228	25 200	-0,11
10 Suomen Dartsliitto ry	21 864	25 000	14,34
11 Suomen Golfliitto ry	294 329	340 000	15,52
12 Suomen Hiihtoliitto ry	592 022	595 000	0,50
13 Suomen Hockeyliitto ry	26 910	27 000	0,33
14 Suomen Ilmailuliitto ry	95 867	100 000	4,31
15 Suomen ITF Taekwon-Do ry	5 046	5 100	1,08
16 Suomen Jousiampujain Liitto ry	45 411	45 400	-0,02
17 Suomen Judoliitto ry	134 550	140 000	4,05
18 Suomen Jääkiekkoliitto ry	919 988	920 000	0,00
19 Suomen Jääpalloliitto ry	75 685	76 000	0,42
20 Suomen Kanootiliitto ry	77 366	80 000	3,40

Järjestöryhmä / järjestö	2001	2002	%-muutos
21 Suomen Karateliitto ry	134 550	134 400	-0,11
22 Suomen Kaukalopalloliitto ry	91 662	110 000	20,01
23 Suomen Keilailuliitto ry	136 232	150 000	10,11
24 Suomen Keskusshakkiliitto ry	26 069	26 500	1,65
25 Suomen Kiipeilyliitto ry	18 501	20 000	8,10
26 Suomen Koripalloliitto ry	470 926	471 000	0,02
27 Suomen Kyykkäliitto ry	6 728	8 000	18,91
28 Suomen Käsipalloliitto ry	65 593	79 000	20,44
29 Suomen Lentopalloliitto ry	558 384	567 000	1,54
30 Suomen Liitokiekkoliitto ry	16 819	17 000	1,08
31 Suomen Luisteluliitto ry	125 300	142 000	13,33
32 Suomen Lumilautaliitto ry	29 433	30 000	1,93
33 Suomen Miekailuliitto ry	26 910	28 000	4,05
34 Suomen Moottoriliitto ry	166 506	167 500	0,60
35 Suomen Nappulaliigaliitto ry	27 751	27 800	0,18
36 Suomen Nykyaikaisen viisiottelun liitto ry	28 592	32 000	11,92
37 Suomen Nyrkkeilyliitto ry	116 050	120 000	3,40
38 Suomen Painiliitto ry	158 097	165 000	4,37
39 Suomen Painonnostoliitto ry	105 958	112 000	5,70
40 Suomen Palloliitto ry	1 298 411	1 310 000	0,89
41 Suomen Pesäpalloliitto ry	403 651	405 000	0,33
42 Suomen Pétanque-Liitto ry	25 228	26 000	3,06
43 Suomen Potkunyrkkeilyliitto ry	16 819	17 000	1,08
44 Suomen Purjehtijaliitto ry	171 552	180 000	4,92
45 Suomen Pyöräilyunioni ry	92 503	100 000	8,10
46 Suomen Pöytätennisliitto ry	74 844	80 000	6,89
47 Suomen Ratagolfliitto ry	13 455	13 500	0,33
48 Suomen Ratsastajainliitto ry	332 171	337 000	1,45
49 Suomen Ringetteliitto ry	79 048	88 000	11,32
50 Suomen Saappaanheittoliitto ry	5 046	5 000	-0,90
51 Suomen Salibandyliitto ry	486 063	505 000	3,90
52 Suomen Soutuliitto ry	58 025	60 000	3,40
53 Suomen Squashliitto ry	102 595	120 000	16,97
54 Suomen Sulkapalloliitto ry	139 596	143 000	2,44
55 Suomen Suunnistusliitto ry	563 430	575 000	2,05
56 Suomen Taekwondoliitto ry	67 275	68 000	1,08
57 Suomen Taidoliitto ry	21 864	22 000	0,62
58 Suomen Taitoluisteluliitto ry	142 119	145 000	2,03
59 Suomen Tanssiurheiluliitto ry	164 824	178 000	7,99
60 Suomen Tennisliitto ry	168 188	172 000	2,27
61 Suomen Tikkaurheiluliitto ry	20 183	21 000	4,05
62 Suomen Triathlonliitto ry	40 365	42 000	4,05
63 Suomen Uimaliitto ry	440 652	442 000	0,31
64 Suomen Urheiluliitto ry	827 485	817 000	-1,27
65 Suomen Urheilusukeltajain liitto ry	77 366	80 000	3,40
66 Suomen Valjakkourheilijoiden Liitto ry	16 819	17 000	1,08
67 Suomen Veneilyliitto ry	102 595	107 000	4,29
68 Suomen Vesihiihtourheilu ry	2 523	3 000	18,91
69 Suomen Voimannostoliitto ry	28 592	28 000	-2,07
70 Suomen Voimistelu- ja Liikuntaseurat SVoLi ry	1 194 134	1 195 000	0,07
71 Suomen Voimisteluliitto ry	227 054	230 000	1,30
Yhteensä:	12 736 031	13 053 100	2,49

Järjestöryhmä / järjestö	2 001	2 002	%-muutos
2. Erityisryhmien liikuntajärjestöt			
1 Elinsiirtoväen liikuntaliitto ry	21 023	25 000	18,91
2 Epilepsialiitto ry	3 364	3 500	4,05
3 Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf	1 682	0	
4 Hengitysliitto Heli ry	33 638	34 000	1,08
5 Mielenterveyden Keskusliitto ry	42 888	48 500	13,09
6 Näkövammaisten Keskusliitto ry	187 530	205 000	9,32
7 Sotainvalidien Urheiluliitto ry	20 183	0	
8 Suomen Erityisryhmien Liikunta ry	20 183	22 000	9,01
9 Suomen Invalidien Urheiluliitto ry	428 879	445 000	3,76
10 Suomen Kehitysvammaisten Liikunta ja Urheilu ry	144 642	160 000	10,62
11 Suomen Kuurojen Urheiluliitto ry	151 369	157 000	3,72
12 Suomen MS-liitto ry	20 183	25 000	23,87
13 Suomen Reumaliitto ry	28 592	32 000	11,92
14 Suomen Sydäntautiliitto ry	25 228	34 000	34,77
Yhteensä:	1 129 382	1 191 000	5,46
3. Koululais- ja opiskelijajärjestöt			
1 Koululiikuntaliitto ry	210 235	211 000	0,36
2 Opiskelijoiden Liikuntaliitto ry	201 826	202 000	0,09
3 Suomen ammat. oppil. kulttuuri- ja urheiluliitto ry	80 730	81 000	0,33
4 Suomen Koulukotien Urheiluyhdistys ry	1 682	2 000	18,91
Yhteensä:	494 473	496 000	0,31
4. Suomen Työväen Urheiluliitto ry	1 345 503	1 345 500	0,00
5. Finlands Svenska Idrott CIF rf	723 208	723 500	0,04
6. Suomen Latu ry	487 745	497 000	1,90
7. Muut liikuntajärjestöt			
1 Finnish Multicultural Sports Federation ry	8 409	9 000	7,02
2 Reserviläisurheiluliitto ry	31 956	32 000	0,14
3 Suomen Erotuomarien Liitto ry	16 819	17 000	1,08
4 Suomen Liikunnanohjaajat ry	47 934	52 000	8,48
5 Liikunnan ja Terveystiedon Opettajat	35 319	40 000	13,25
6 Suomen Liikuntapaikkojen Hoitajat ry	15 137	17 000	12,31
7 Suomen Liikuntatoimenjohtajat ry	3 027	3 500	15,61
8 Suomen Metsästäjäliitto ry	20 183	20 000	-0,90
9 Suomen NMKY:n Urheiluliitto ry	50 456	54 500	8,01
10 Suomen Sotilasurheiluliitto ry	40 365	40 500	0,33
11 Suomen Työpaikkaurheilu ry	3 364	3 500	4,05
12 Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry	208 553	221 000	5,97
13 Suomen Valmentajat ry	5 046	21 000	316,20
14 Suomen Veteraaniurheiluliitto ry	21 864	22 000	0,62
15 Urheilun Kalottikeskus ry	33 638	33 500	-0,41
16 Urheilutoimittajain Liitto ry	4 709	4 700	-0,20
17 Työväen retkeilyliitto ry	13 455	15 500	15,20
Yhteensä:	560 234	606 700	8,29
Varsinaiset liikuntajärjestöt yhteensä:	17 476 576	17 912 800	2,50

Järjestöryhmä / järjestö	2001	2002	%-muutos
II LIIKUNNAN PALVELUJÄRJESTÖT			
1. Suomen Liikunta ja Urheilu ry	1 244 591	1 245 000	0,03
2. Nuori Suomi ry	302 738	756 500	149,89
3. Suomen Kuntourheiluliitto ry	677 797	678 000	0,03
4. Suomen Olympiayhdistys ry	2 758 282	2 758 000	-0,01
5. Suomen Paralympiayhdistys ry	336 376	337 000	0,19
6. Alueelliset liikuntajärjestöt			
1 Etelä-Karjalan Liikunta ja Urheilu ry	90 065	91 840	1,97
2 Etelä-Savon Liikunta ry	108 313	110 445	1,97
3 Etelä-Suomen Liikunta ja Urheilu ry	379 852	387 275	1,95
4 Hämeen Liikunta ja Urheilu ry	246 395	251 215	1,96
5 Kainuun Liikunta ry	131 018	133 590	1,96
6 Keski-Pohjanmaan liikunta ry	97 633	99 555	1,97
7 Keski-Suomen Liikunta ry	146 408	149 280	1,96
8 Kymenlaakson Liikunta ry	106 883	108 990	1,97
9 Lapin Liikunta ry	128 327	130 850	1,97
10 Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry	384 982	392 500	1,95
11 Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry	215 533	219 760	1,96
12 Pohjois-Karjalan Liikunta ry	125 636	128 105	1,96
13 Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ry	161 629	164 800	1,96
14 Pohjois-Savon Liikunta ry	120 507	122 875	1,97
15 Päijät-Hämeen Liikunta ja Urheilu ry	123 198	125 620	1,97
Yhteensä:	2 566 380	2 616 700	1,96
Liikunnan palvelujärjestöt yhteensä:	7 886 164	8 391 200	6,40
Kaikki liikuntajärjestöt yhteensä:	25 362 739	26 304 000	3,71

6.5 Liikuntajärjestöjen toimintamenot ja valtionavustukset järjestöittäin 2002 (€)

Järjestöryhmä / järjestö	Toiminnan kulut	Valtionapuun oikeuttavat toimintamenot	2 002 Valtion- avustus	Avustus% toiminnan kulut	Julkinen tuki% hyväksytyt menot
I VARSINAISET LIIKUNTAJÄRJESTÖT					
1. Lajiliitot					
1 Aaturheilun Kansallinen Keskusliitto ry	1 389 288	1 360 916	207 000	15	16
2 Suomen Aikidoliitto ry	105 326	103 169	27 000	26	26
3 Suomen Amerikkalaisen Jalkapallon Liitto ry	144 539	134 842	30 000	21	22
4 Suomen Ampumaurheiluliitto ry	1 283 389	1 217 294	340 000	26	40
5 Suomen Ampumahiihtoliitto ry	399 410	395 935	90 000	23	37
6 Suomen Baseball ja Softball Liitto ry	21 087	18 075	5 000	24	53
7 Suomen Biljardiliitto ry	148 427	133 960	30 000	20	33
8 Suomen Castingliitto ry	8 912	8 721	6 700	75	77
9 Suomen Curlingliitto ry	75 012	71 412	25 200	34	57
10 Suomen Dartslitto ry	198 111	122 630	25 000	13	23
11 Suomen Golfliitto ry	1 956 092	1 946 143	340 000	17	18
12 Suomen Hiihtoliitto ry	4 961 004	4 832 748	595 000	12	19
13 Suomen Hockeyliitto ry	59 647	59 210	27 000	45	68
14 Suomen Ilmailuliitto ry	1 796 290	892 091	100 000	6	34
15 Suomen ITF Taekwon-Do ry	28 729	28 729	5 100	18	30
16 Suomen Jousiampujain Liitto ry	270 842	104 290	45 400	17	53
17 Suomen Judoliitto ry	549 115	544 104	140 000	25	30
18 Suomen Jääkiekkoliitto ry	8 785 549	7 707 610	920 000	10	14
19 Suomen Jääpalloliitto ry	209 109	168 170	76 000	36	58
20 Suomen Kanoottiliitto ry	227 229	196 074	0 000	35	53
21 Suomen Karateliitto ry	258 821	254 652	134 400	52	53
22 Suomen Kaukalopallounioni ry*			110 000		
23 Suomen Keilailuliitto ry	696 068	486 375	150 000	22	33
24 Suomen Keskusshakkiliitto ry	101 363	84 688	26 500	26	40
25 Suomen Kiipeilyliitto ry	132 175	125 533	20 000	15	23
26 Suomen Koripalloliitto ry	2 365 506	2 349 327	471 000	20	22
27 Suomen Kyykkäliitto ry	16 005	15 920	8 000	50	50
28 Suomen Käsiapalloliitto ry	626 735	603 071	79 000	13	23
29 Suomen Lentopalloliitto ry	2 986 997	2 937 093	567 000	19	23
30 Suomen Liitokiekkoliitto ry	35 753	24 895	17 000	48	68
31 Suomen Luisteluliitto ry	523 189	518 721	142 000	27	34
32 Suomen Lumilautaliitto ry**			30 000		
33 Suomen Miekkaileilyliitto ry	61 579	61 461	28 000	45	46
34 Suomen Moottoriliitto ry	709 403	701 262	167 500	24	25
35 Suomen Nappulaliigaliitto ry	49 767	49 247	27 800	56	56
36 Suomen Nykyaikaisen 5-ottelun Liitto ry	56 721	55 593	2 000	56	68
37 Suomen Nyrkkeilyliitto ry	266 670	250 534	120 000	45	57
38 Suomen Painiliitto ry	465 334	463 552	165 000	35	57
39 Suomen Painonnostoliitto ry	164 480	158 864	112 000	68	81
40 Suomen Palloliitto ry	9 698 951	7 257 386	1 310 000	14	19
41 Suomen Pesäpalloliitto ry	1 000 431	961 017	405 000	40	52
42 Suomen Pétanque-Liitto ry	101 568	67 678	26 000	26	52
43 Suomen Potkunyrkkeilyliitto ry	75 988	75 448	17 000	22	23
44 Suomen Purjehtijaliitto ry	843 784	810 220	180 000	21	33
45 Suomen Pyöräilyunioni ry	230 350	168 387	100 000	43	76
46 Suomen Pöytätennisliitto ry	206 552	201 320	80 000	39	42

Järjestöryhmä / järjestö	Toiminnan kulut	Valtionapuun oikeuttavat toimintamenot	2 002 Valtion- avustus	Avustus% toiminnan kulut	Julkinen tuki% hyväksytyt menot
47 Suomen Ratagolfliitto ry	40 236	29 753	13 500	34	69
48 Suomen Ratsastajainliitto ry	1 620 803	1 446 160	337 000	21	30
49 Suomen Ringetteliitto ry	398 954	385 148	88 000	22	31
50 Suomen Saappaanheittoliitto ry	9 658	6 507	5 000	52	83
51 Suomen Salibandyliitto ry	3 096 410	1 623 279	505 000	16	33
52 Suomen Soutuliitto ry	156 483	135 852	60 000	38	46
53 Suomen Squashliitto ry	127 094	126 810	120 000	94	110
54 Suomen Sulkapalloliitto ry	376 060	365 756	143 000	38	44
55 Suomen Suunnistusliitto ry	1 449 261	1 247 026	575 000	40	50
56 Suomen Taekwondoliitto ry	222 319	217 812	68 000	31	45
57 Suomen Taidoliitto ry	74 625	74 625	22 000	29	54
58 Suomen Taitoluisteliitto ry	901 403	883 161	145 000	16	20
59 Suomen Tanssiurheiluliitto ry	454 659	422 258	178 000	39	51
60 Suomen Tennisliitto ry	940 298	865 531	172 000	18	21
61 Suomen Tikkaurheiluliitto ry	36 554	34 223	21 000	57	61
62 Suomen Triathlonliitto ry	51 111	50 571	42 000	82	83
63 Suomen Uimaliitto ry	1 066 368	1 054 283	442 000	41	52
64 Suomen Urheiluliitto ry	5 052 355	4 042 990	817 000	16	28
65 Suomen Urheilusukeltajain liitto ry	398 774	386 825	80 000	20	22
66 Suomen Valjakkourheilijoiden Liitto ry	23 912	22 873	17 000	71	74
67 Suomen Veneilyliitto ry	376 792	370 935	107 000	28	31
68 Suomen Vesihiihtourheilu ry	4 218	4 218	3 000	71	71
69 Suomen Voimanostoliitto ry	120 744	83 948	28 000	23	35
70 Suomen Voimistelu- ja Liikuntaseurat SVoLi ry	2 634 456	2 469 003	1 195 000	45	51
71 Suomen Voimisteluliitto ry	423 203	421 709	230 000	54	64
Yhteensä:	64 348 045	55 499 622	13 053 100	34	44

Järjestöryhmä / järjestö	Toiminnan kulut	Valtionapuun oikeuttavat toimintamenot	2 002 Valtion avustus	Avustus% toiminnan kulut	Julkinen tuki% hyväksytyt menot
2. Erityisryhmien liikuntajärjestöt					
1 Elinsiirtoväen Liikuntaliitto ry	85 153	85 153	25 000	29	58
2 Epilepsialiitto ry	14 855	14 855	3 500	24	47
3 Hengitysliitto Heli ry	76 081	76 081	34 000	45	60
4 Mielenterveyden Keskusliitto ry	71 047	71 047	48 500	68	86
5 Näkövammaisten Keskusliitto ry	531 842	414 639	205 000	39	59
6 Suomen Erityisryhmien Liikunta ry	29 381	25 881	22 000	75	85
7 Suomen Invalidien Urheiluliitto ry	786 130	772 910	445 000	57	70
8 Suomen Kehitysvammaisten Liikunta ja Urheilu ry	329 440	280 801	157 000	48	66
9 Suomen Kuurojen Urheiluliitto ry	285 664	282 779	160 000	56	70
10 Suomen MS-liitto	66 251	63 072	25 000	38	44
11 Suomen Reumaliitto ry	51 203	51 203	32 000	62	70
12 Suomen Sydänliitto ry	59 846	55 772	34 000	57	71
Yhteensä:	2 286 885	2 094 185	1 191 000	54	68
3. Koululais- ja opiskelijajärjestöt					
1 Koululiikuntaliitto ry	533 556	424 024	211 000	40	64
2 Opiskelijoiden Liikuntaliitto ry	413 516	401 483	202 000	49	66
3 Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto ry	202 756	187 114	81 000	40	44
4 Suomen Koulukotien Urheiluyhdistys ry	4 886	4 886	2 000	41	41
Yhteensä:	1 154 714	1 017 508	496 000	42	54
4. Suomen Työväen Urheiluliitto TUL ry					
	2 294 823	2 154 273	1 345 500	59	67
5. Finlands Svenska Idrott CIF rf	871 482	871 482	723 500	83	86
6. Suomen Latu ry	1 706 775	1 550 338	497 000	29	38
7. Muut liikuntajärjestöt					
1 Kalottuurheilu ry	47 813	40 000	33 500	70	83
2 Reserviläisurheiluliitto ry	66 172	65 877	32 000	48	49
3 Suomen Erotuomarien Liitto ry	36 291	26 962	17 000	47	88
4 Suomen Liikunnanohjaajat ry	199 185	116 077	52 000	26	45
5 Liikunnan ja Terveystiedon Opettajat ry	202 359	201 910	40 000	20	28
6 Suomen Liikuntapaikkojen Hoitajat ry	71 499	36 632	17 000	24	46
7 Suomen Liikuntatoimenjohtajat ry	11 330	7 389	3 500	31	47
8 Suomen Metsästäjäliitto ry	894 019	800 232	20 000	2	11
9 Suomen NMKY:n Urheiluliitto ry	143 614	143 614	54 500	38	52
10 Suomen Sotilasurheiluliitto ry	145 220	108 010	40 500	28	38
11 Suomen Työpaikkaurheilu ry	39 199	39 163	3 500	9	9
12 Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry	767 714	766 310	221 000	29	57
13 Suomen Valmentajat ry	105 672	98 620	21 000	20	31
14 Suomen Veteraaniurheiluliitto ry	126 325	126 241	22 000	17	20
15 Työväen Retkeilyliitto ry	59 470	46 926	15 500	26	36
16 Urheilutoimittajain liitto ry	50 123	28 043	4 700	9	17
17 Suomen Monikulttuurinen Liikuntaliitto ry	18 371	17 202	9 000	49	74
Yhteensä:	2 984 378	2 669 210	606 700	29	43
Varsinaiset liikuntajärjestöt					
yhteensä:	75 647 101	65 856 618	17 912 800	24	27

Järjestöryhmä / järjestö	Toiminnan kulut	Valtionapuun oikeuttavat toimintamenot	2 002 Valtion avustus	Avustus% toiminnan kulut	Julkinen tuki% hyväksytyt menot
II LIIKUNNAN PALVELUJÄRJESTÖT					
1. Suomen Liikunta ja Urheilu ry	4 252 019	2 899 752	1 245 000	29	54
2. Nuori Suomi ry	2 580 028	2 414 381	756 500	29	40
3. Suomen Kuntourheiluliitto ry	1 403 095	1 364 533	678 000	48	58
4. Suomen Olympiayhdistys ry	4 460 163	4 444 194	2 758 000	62	66
5. Suomen Paralympiayhdistys ry	383 429	383 429	337 000	88	95
6. Alueelliset liikuntajärjestöt					
1 Etelä-Karjalan Liikunta ry	281 756	279 052	91 840	33	47
2 Etelä-Savon Liikunta ry	578 755	575 230	110 445	19	79
3 Etelä-Suomen Liikunta ja Urheilu ry	708 068	699 982	387 275	55	62
4 Hämeen Liikunta ja Urheilu ry	601 171	569 889	251 215	42	54
5 Kainuun Liikunta ry	782 873	788 935	133 590	17	30
6 Keski-Pohjanmaan Liikunta ry	343 308	342 737	99 555	29	55
7 Keski-Suomen Liikunta ry	282 545	279 562	149 280	53	79
8 Kymenlaakson Liikunta ry	169 843	166 740	108 990	64	79
9 Lapin Liikunta ry	241 537	236 630	130 850	54	66
10 Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry	1 151 256	1 150 580	392 500	34	47
11 Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry	763 219	756 981	219 760	29	29
12 Pohjois-Karjalan Liikunta ry	914 919	888 791	128 105	14	81
13 Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ry	393 414	388 360	164 800	42	64
14 Pohjois-Savon Liikunta ry	384 456	376 171	122 875	32	41
15 Päijät-Hämeen Liikunta ja urheilu ry	423 186	416 987	125 620	30	41
yhteensä	8 020 306	7 916 626	2 616 700	33	33
Liikunnan palvelujärjestöt yhteensä: 21 099 039		19 422 914	8 391 200	40	43
Kaikki liikuntajärjestöt yhteensä: 96 746 140		85 279 532	26 304 000	27	31

* Tilikausi eri mittainen toiminnan käynnistämisen vuoksi:

Suomen Kaukalopallounioni ry.

** Selvitys puuttuu: Suomen Lumilautaliitto ry.

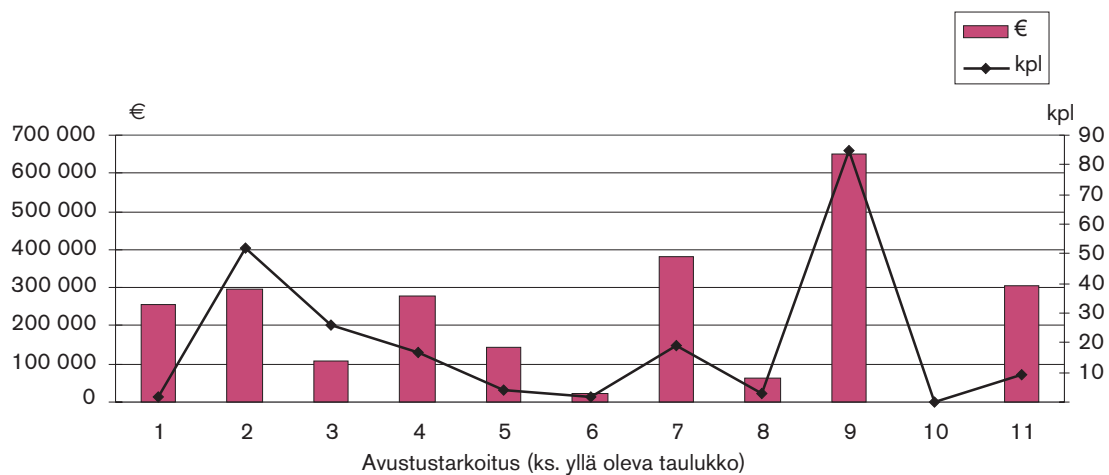
6.6 Liikuntajärjestöjen varsinaiseen toimintaan käyttämien varojen jakautuminen toiminnanaloittain vuonna 2002

Järjestöryhmä	Nuorisoliikunta	Aikuisten liikunta	Huippu-urheilu	Järjestötoiminta
VARSINAISET LIIKUNTAJÄRJESTÖT				
Lajiliitot*	25%	12%	31%	31%
Erytisryhmien liikuntajärjestöt	11%	23%	27%	39%
Koululais- ja opiskelijajärjestöt	40%	12%	5%	43%
Suomen Työväen Urheiluliitto ry	26%	15%	2%	56%
Finlands Svenska Idrott CIF rf	34%	6%	0%	60%
Suomen Latu ry	25%	55%	0%	20%
Muut liikuntajärjestöt	7%	7%	6%	81%
Varsinaiset liikuntajärjestöt:	24%	13%	28%	35%
LIIKUNNAN PALVELUJÄRJESTÖT				
Valtakunnalliset palvelujärjestöt	22%	5%	26%	47%
Alueelliset liikuntajärjestöt	29%	20%	2%	49%
Liikunnan palvelujärjestöt	25%	11%	17%	48%
Kaikki liikuntajärjestöt:				
keskiarvo	24,3 %	16,5 %	11,7 %	47,6 %

* Lajiliitoista puuttui: Suomen Kaukalopallounioni ry, Suomen Lumilautaliitto ry

6.7 Myönnettyt erityisavustukset vuonna 2002

Tarkoitus	kpl	€	%
Ulkomaiset urheilutapahtumat,			
1 esiintymis- ja konferenssimatkat	2	257 000	10
2 Ulkomaiset arvokilpailu- ja kilpailumatkat	52	297 002	12
3 Euro-Cup	26	107 600	4
Suomessa järjestetyt kilpailutapahtumat			
4 ja kilpailujen tappiotakuut	17	280 169	11
Muut Suomessa järjestetyt			
5 tapahtumat ja seminaarit	4	145 200	6
6 Julkaisut, filmit, näyttely- ja patsashankkeet	2	24 300	1
7 Projektit ja selvitykset	19	380 500	15
Kansainvälisten järjestöjen tehtävistä			
8 aiheutuneet kulut	3	62 583	2
Liikuntajärjestöjen kehittämisavustukset	85	650 000	26
Suvaitsevuutta edistävät projektit	0	0	0
Muut	9	305 997	12
Yhteensä	219	2 510 351	100,00

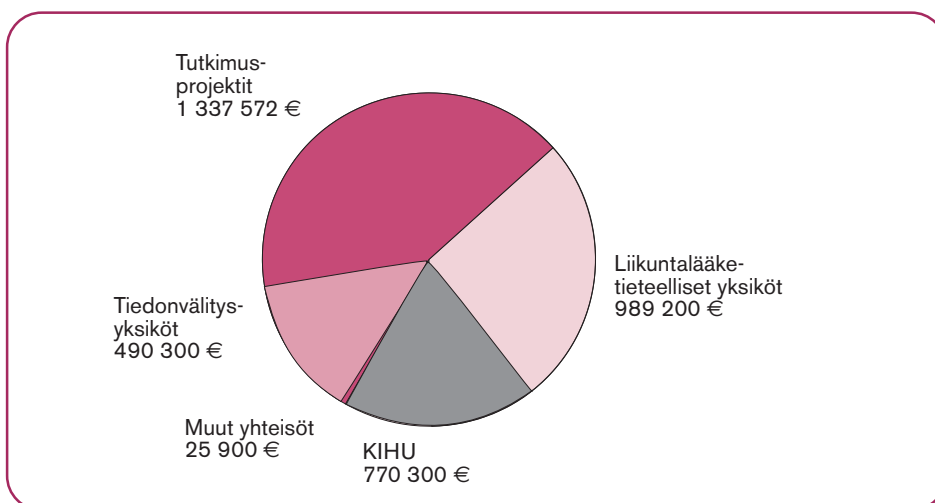

7 Liikuntatiede

Opetusministeriö myöntää vuosittain avustusta liikuntatieteellisiin tutkimusprojekteihin ja liikuntatieteellisille yhteisöille noin 3,9 miljoonaa euroa. Liikuntatieteellisten yhteisöjen osuus avustuksista on noin 62.3 prosenttia ja tutkimusprojektien 36.6 prosenttia. Liikuntatieteellinen tutkimus on pääasi-

assa luonteeltaan soveltavaa tutkimusta ja se tuottaa opetusministeriölle tietoa päätöksen teon tueksi. Tutkimustoiminnassa painopisteinä ovat olleet liikunnan terveysvaikutukset ja liikunnan kansalaistointi.

7.1 Valtionavun jakautuminen liikunta tieteellisille tutkimusprojekteille ja yhteisöille vuonna 2002

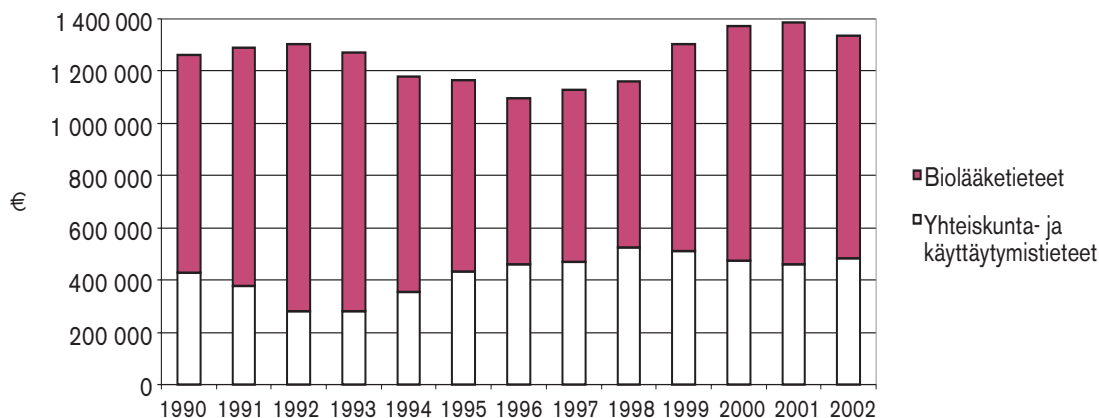
7.2 Valtion avustukset liikuntatieteellisille tutkimusprojekteille vuonna 2002

Monitieteellisten tutkimusprojektien avustukset si-
säytyvät tasan jaettuna yhteiskunta- ja käyttäytymis-
tieteiden sekä biolääketieteellisiin projekteihin.

Tutkimusavustukset	Haettu		Rahoituspäätökset			
	kpl	€	kpl	%	kpl	%
1. Jatkotutkimushakemukset						
Biolääketieteelliset	33	1 245 809	26	79	551 236	44
Yhteiskunta-, kasvat- ja käyttäytymistieteelliset	20	607 063	18	90	352 609	58
Jatkotutkimukset yhteensä	53	1 852 872	44	83	903 844	49
2. Uudet hakemukset						
Biolääketieteelliset	25	981 799	21	84	301 561	31
Yhteiskunta-, kasvat- ja käyttäytymistieteelliset	20	493 811	10	50	132 167	27
Uudet hakemukset yhteensä	45	1 475 609	31	69	433 728	29
Yhteensä	98	3 328 481	75	77	1 337 572	40

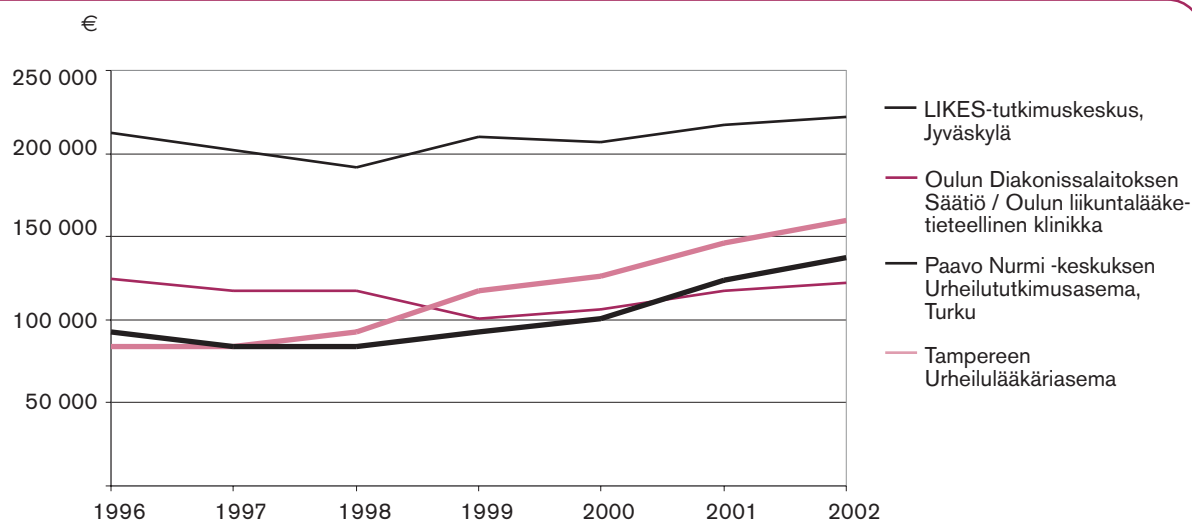
7.3 Liikuntatieteellisten tutkimusprojektien valtionavustusten indeksikorjattu kehitys tieteenaloittain jaoteltuna 1990-2002

Vuosien 1990-2002 avustukset on muutettu vuoden 2002 rahan arvoon julkisten menojen hintaindeksin avulla. (Vuoden 1995 pisteluku on 100.)

7.4 Liikuntalääketieteellisille yhteisöille osoitettujen valtionavustusten indeksikorjattu kehitys 1996-2002

Taulukossa esitetään liikuntalääketieteellisten yhteisöjen avustumäärän kehitys vuosittain. Vuoden 2002 kokonaisavustus liikuntalääketieteellisille yhteisöille oli 989 200 euroa.

7.5 Liikuntatieteellisille yhteisöille osoitettujen valtionavustusten suhde vuonna 2002

Liikuntatieteellisille yhteisöille myönnettiin vuonna 2002 yhteensä 2 275 700 euroa.

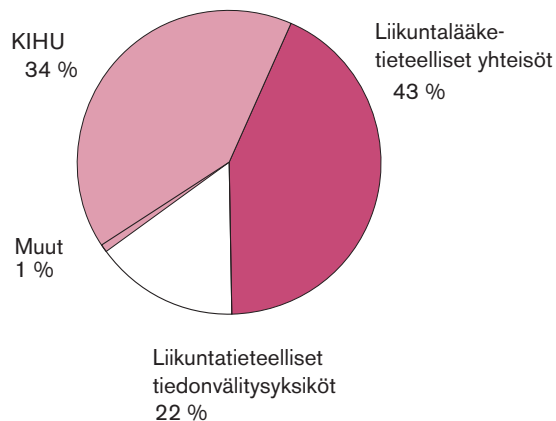
Liikuntatieteellisten yhteisöjen avustuksista suunnattiin liikuntalääketieteen keskuksille 989 200 euroa. Avustusten jakautuminen asemien kesken on esitetty kuviossa 7.4.

Liikuntatieteellisiin tiedonvälityksiköiden valtionavustus oli 490 300 euroa vuonna 2002, josta Liikuntatieteelliselle Seuralle osoitettiin 434 000 euroa (88.5%) ja LIKES-tietopalvelulle 56 300 euroa (11.5%).

Pieniä liikuntatieteellisiä seuroja avustettiin yhteensä 25 900 eurolla. Suomen urheiluhistoriallinen Seura sai 7 600 euroa (29.3%), Suomen Urheilulääkäriyhdistys 12 400 euroa (47.9%) ja Suomen Urheilupsykologinen yhdistys 5 900 euroa (22.8%).

Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskuksen (KIHU) osuus oli 770 300 €.

Vuosittain avustussuuden suhde eri yhteisöryhmien kesken on pysynyt samankaltaisena.

8 Liikunta-alan kansainvälinen toiminta

Liikunta-alan monenkeskistä yhteistyötä harjoitettiin vuonna 2002 pohjoismaisen yhteistyön, Euroopan neuvoston, Euroopan Unionin, UNESCO:n, Maailman antidopingtoimisto WADAn sekä muiden kansainvälisten järjestöjen ja organisaatioiden piirissä.

Vuonna 2002 pohjoismaisen yhteistyön tilaisuuksia oli neljä ja kokouksiin osallistui Suomesta kymmenen henkilöä. Pohjoimainen yhteistyö pitää sisällään liikunta-alan pohjoismaisia virkamieskokouksia sekä liikuntapaikkarakentamiseen liittyvää yhteistyötä, kuten Pohjoismaainen liikuntapaikkakonferenssi. Euroopan neuvoston tilaisuuksia oli viisi, sisältäen esimerkiksi urheilun johtokomitean (CDDS) sekä Euroopan neuvoston dopinginvastaisen yleissopimuksen seurantaryhmän kokoukset, ja kokouksiin osallistui 14 henkilöä. Euroopan Unionin järjestämiä tilaisuuksia vuonna 2002 oli seitsemän ja niihin osallistui 18 henkilöä. EU-toimintaan sisältyi mm. dopinginvastaista työtä käsittelevä seminaari, vuosittainen Eurooppalainen urheilufoorumi sekä urheilun alan EU-toimialajohtajien kokoukset. Vuonna 2002 Suomi oli jäsenenä UNESCO:n liikuntakasvatuksen ja urheilun halli-

tustenvälisen komiteassa (CIGEPS) joka kokoontui kerran, osallistujia oli Suomesta kaksi. WADAn tilaisuuksia, mm. hallituksen ja hallintoneuvoston kokouksia, oli kolme ja niihin osallistui kahdeksan henkilöä. Muiden kansainvälisten järjestöjen tilaisuuksia, esimerkiksi hallitusten väliset anti-dopingyhteistyörakenteet IICGADS ja IADA sekä kansainvälisiin arvokilpailuihin liittyvät tilaisuudet, oli 15 ja osallistuneita 20.

Vuonna 2002 perustettiin opetusministeriön työryhmä, jonka tehtäväksi annettiin laatia esitys liikunta-alan kansainväliseksi strategiaksi keskittyen erityisesti opetusministeriön tehtävään kansainvälisen liikunta-alan yhteistyön edistäjänä. Työryhmän tuli saada tehtävä valmiiksi 31.3.2003 mennessä.

8.1 Hallitusten välinen liikunta-alan yhteistyö

8.1.1 Kahdenvälinen yhteistyö vuonna 2002

Taulukossa esitetään maittain Suomeen saapuneiden henkilöiden määrä sekä Suomesta lähteneiden määrä.

Monenkeskistä yhteistyötä on vuonna 2002 ollut kuuden eri järjestön toimialalla. Näitä ovat Pohjoismainen yhteistyö, Euroopan neuvosto, Euroopan Unioni, UNESCO, WADA ja muut kansainväliset järjestöt.

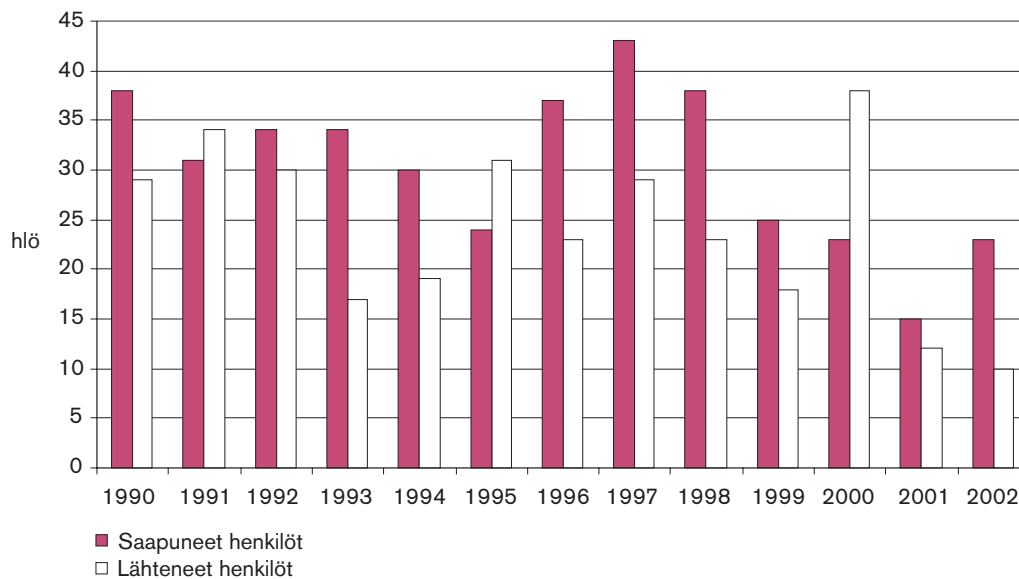
Vuonna 2002 Pohjoismaisen yhteistyön tilaisuuksia kuten esimerkiksi Pohjoismainen virkamies-

kokous ja Pohjoismainen liikuntapaikkakonferenssi oli neljä ja niihin osallistui kymmenen henkilöä. Euroopan neuvoston tilaisuuksia, esimerkiksi Anti-doping seurantaryhmän kokous ja Urheilun johtokomitea, oli viisi ja niihin osallistui 14 henkilöä. Euroopan Unionin tilaisuuksia, muun muassa Anti-doping seminaari, European Sports Forum ja Kommission Sports Directors, oli seitsemän ja niihin osallistui 18 henkilöä. UNESCO:n tilaisuuksia (CI-GEPS) oli yksi ja osallistuneita kaksi. WADA:n tilaisuuksia, muun muassa hallituksen kokous ja hallintoneuvoston kokous, oli kolme ja niihin osallistui kahdeksan henkilöä. Muiden kansainvälisten järjestöjen tilaisuuksia, esimerkiksi IICGADS, IADA ja kansainvälisiin arvokilpailuihin liittyvät tilaisuudet, oli 15 ja osallistuneita 20.

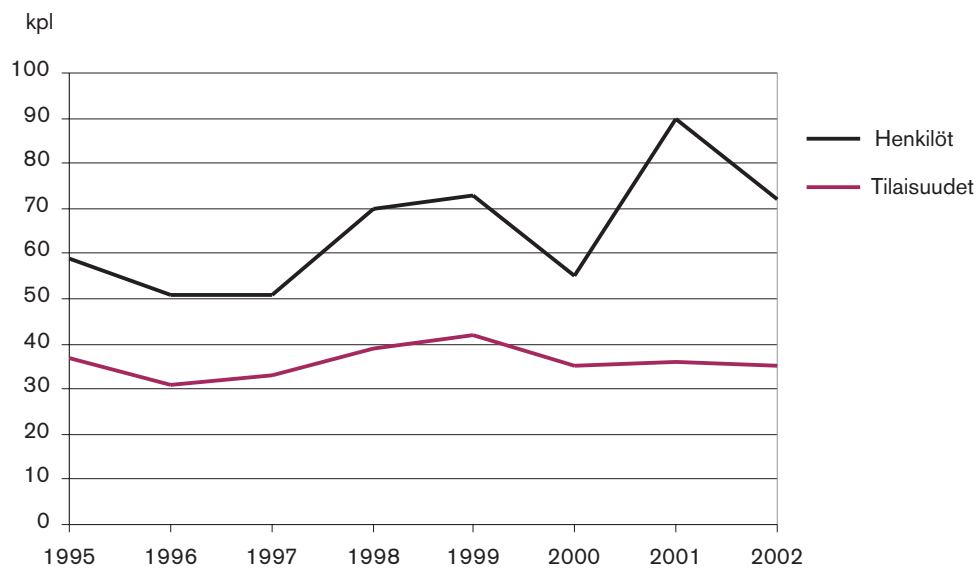
8.1.1 Kahdenvälinen yhteistyö vuonna 2002

Maa	Suomeen saapuneet		Suomesta lähteneet	
	Ryhmät	Henkilömäärä	Ryhmät	Henkilömäärä
Belgia			1	2
Kiina	1	3	1	2
Kuwait	1	5		
Latvia		1		
Liettua	1	2		
Puola		1		
Ranska			1	3
Saksa	1	2	2	3
Tsekki	1	2		
Unkari	1	2		
Venäjä	1	2		
Viro	1	3		
Yhteensä	8	23	5	10

8.1.2 Kahdenvälisen yhteistyön kehitys vuosina 1990-2002

8.1.3 Monenkeskisen yhteistyön kehitys vuosina 1995-2002

Erityisryhmät

Erityisryhmien liikunnan rahoitustuki on valtion liikuntabudjetissa sisällä useissa eri alamomenteissa. Kokonaisuutena tämän alueen toiminnan tukeminen on nykyisin noin 4,5 miljoonaa euroa vuodessa, kun erityisryhmien liikunnan rahoitusosuuksia on sisällä kuntien liikuntatoimen valtionosuuksissa, valtakunnallisten liikuntajärjestöjen avustuksissa, liikuntatieteellisen tutkimuksen avustuksissa, liikunnan koulutuskeskusten avustuksissa sekä myös terveysliikunnan kehittämisrahoissa ja eräissä muissa alamomenteissa. Erityisryhmien liikunnan erilliset tuet näkyvät tässä julkaisussa tarkemmin eriteltyinä vain järjestöavustusten kohdalla, kun tarkkojen tilastotietojen saaminen kaikkien budjettimomenttien kohdalla on vaikeata. Ohjatussa erityisryhmien liikuntatoiminnassa arvioidaan olevan nykyisin mukana noin 220.000 eri lailla vammaista tai pitkäaikaissairasta henkilöä.

Lähteet

Asiakirjayhdistelmä vuosien 1990-2002

talousarviosta

Liikunnan koulutuskeskusten tilast selvitykset 2002

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten selvitykset toteutetusta opetuksesta 2002

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten selvitykset toteutetusta opetuksesta 2002

Liikuntajärjestöjen tiliselvitykset valtionavustuksista vuodelta 2002

Läänien antamat tiedot 2002

Opetusministeriön luettelot

Opetusministeriön päätökset 1990-2002

OPM:n päätökset liikunnan koulutuskeskusten valtionosuudesta 2002

OPM:n investointiavustuspäätökset 2002

OPM:n päätökset valtionavustuksista valtakunnallisille ja alueellisille liikuntajärjestöille vuodelle 2002

OPM:n erityisavustuksia koskevat päätökset 2002

Tilastokeskus: Rakennuskustannusindeksi vuosille 1990-2002

Julkisten menojen hintaindeksi vuosille 1990-2002

Kuntien talous ja toiminta 1993-2002

Valtion talousarviot 1993-2002

Valtion talousarvion tilijaottelu vuodelle 2002

Valtion tilinpäätökset 1990-2002

Oy Veikkaus Ab

Opetusministeriön julkaisuja -sarjassa vuonna 2004 ilmestyneet

1 Tulossuunnitelma 2004	22 Onko kulttuurilla vientiä?
2 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2005–2008	Opetusministeriön, ulkoasiainministeriön ja
3 An International Evaluation of the Finnish System of Arts Councils	kauppa- ja teollisuusministeriön Kulttuurivienti -
4 Luovuuskertomus – Ehdotus hallitusohjelmassa tarkoitetun luovuusstrategian tekemisen luonteesta, lähtökohdista ja toteuttamisen tavoista	hanke, Selvitysmiehen raportti
5 Kirjastopalvelut kaikilla mausteilla – palvelutuotannon tila, tarpeet ja tulevaisuuden linjauksia	
6 Koulutus ja tutkimus vuosina 2003–2008; Kehittämissuunnitelma	
7 Utbildning och forskning 2003–2008: Utvecklingsplan	
9 EU:n Nuoriso-ohjelman vaikuttavuus	
10 Perustietoja ammattikorkeakouluista	
11 Regional strategy for education and research up to 2013	
12 Koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskunta-ohjelma 2004–2006	
15 Opetusministeriön verkkopalvelu- ja verkkotoimintastrategia 2010	
16 International Evaluation of the Academy of Finland	
17 Koulutus, tutkimus ja työllisyys Valtion tiede- ja teknologianeuvostolle laadittu seurantaraportti	
18 Yrittäjyyskasvatuksen linjaukset ja toimenpideohjelma	
19 Valinnasta työelämään; Ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen opiskelijavalinnan tarkastelua	
20 Management and Steering of Higher Education in Finland	
21 För regionernas styrka; Åtgärdsprogram för kultur-, idrotts- och ungdomspolitisk regionutveckling - riktlinjer och prioriteringar åren 2003–2013	

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

Julkaisumyynti / Bokförsäljning:

Yliopistopaino / Universitetstryckeriet
PL 4 / PB 4 (Vuorikatu 3 / Berggatan 3)
00014 Helsingin Yliopisto
puhelin / telefon (09) 7010 2363
faksi / fax (09) 7010 2374
books@yopaino.helsinki.fi
www.yliopistopaino.helsinki.fi

ISBN 952-442-779-6 (nid.)
ISBN 952-442-780-X (PDF)
ISSN 1458-8110

